

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น ฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม
บ้านทุ่งโป่ง ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง”

โดย

นายอินสร อภิวัฒน์สนองและคณะ

กันยายน 2548

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง
ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง”

คณะผู้วิจัย

1. นายอินสร	อภิวันท์สนอง	หัวหน้าโครงการ
2. นางวรารัตน์	ทิสม	นักวิจัย
3. นางควรชม	เกตุวิรัตน์	นักวิจัย
4. พระมหาจิราวัฒน์	แต่้มคม	นักวิจัย
5. นายสังเวียน	อภิวันท์สนอง	นักวิจัย
6. นางนงลักษณ์	แต่้มคม	นักวิจัย
7. นายวงศ์	ประจักษ์	นักวิจัย
8. นายบุญเจสียว	เกตุวิรัตน์	นักวิจัย
9. นายปราโมทย์	รุ่งเรือง	ที่ปรึกษา

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)สำนักงานภาค
ชุด โครงการ.....

บอกเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งคำถาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป” กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อ ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ “คน” ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งคำถาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเข้มแข็งในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในท้องถิ่น โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จึงอยู่ที่ “กระบวนการ” มากกว่า “ผลลัพธ์” เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากงานวิจัยโดยตรง และให้งานวิจัยมีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย “เวที” (การประชุม เสวนา พุดคุยถกเถียง) เป็นวิธีการเพื่อให้คนในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ ข้าราชการ หรือกลุ่มคนอื่น ๆ เข้ามาร่วมหา ร่วมใช้ “ปัญญา” ในกระบวนการวิจัย

“กระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น” หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ “คำถาม” หรือ “ความสงสัย” บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น “คำถาม” ต้องคมชัด โดยมีการแยกแยะประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการหา “ข้อมูล” ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของข้อมูล มีการ “วางแผน” การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ “บันทึก” มีการ “ทบทวน” ความก้าวหน้า “วิเคราะห์” ความสำเร็จและอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ “ถอด” กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นออกมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ “สรุปบทเรียน” ตอบคำถามที่ตั้งไว้แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย “ผู้ที่สงสัย” ซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นนั่นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวตนท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่น เพื่อคนท้องถิ่น โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึกและวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับ ครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมดาที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สกว.สำนักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างมาก ดังนั้นด้วยความตระหนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สกว.สำนักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความ ยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนองานออกมาในรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและ รูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่ง

เป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยมีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็น พี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และ นักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัยสู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหาศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

สกว.สำนักงานภาค

คำนำ

โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมเชื่อฟังเคารพพ่อแม่ และผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส มีจิตสำนึกรักภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง สามารถแสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหา และร่วมกันแก้ไขปัญหา เกิดเป็นความรักสมัครสมานสามัคคี

แนวคิดเริ่มต้นต่อความสนใจ บ้านทุ่งโป่งหมู่ที่ 1 ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนเช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่นๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน มีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยเรียนจนตั้งท้อง เรียนไม่จบ ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่า ปัญหาเหล่านี้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จากเวทีประชาคมหมู่บ้านจึงเกิดการตั้งคำถามขึ้นว่า “จะอย่างไรจึงจะพัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพเกิดคุณธรรมจริยธรรมและร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้” จึงเสนอโครงการผ่านศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นจังหวัดลำปางและได้รับการอนุมัติให้ทำงานในเดือน มิถุนายน พ.ศ.2546 เป็นต้นมา ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นก็เชื่อมโยงกันจนทำให้การดำเนินงานสิ้นสุดลงที่เดือนกันยายน 2548

ทั้งนี้ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ส่งผลต่อแนวคิดและฐานข้อมูลในการพัฒนากลุ่มเยาวชนเพื่อดำเนินงานต่อไป ขอขอบคุณ สกว.สำนักงานภาค ศูนย์ประสานงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น จ.ลำปาง และผู้ที่มีส่วนทำให้รายงานฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ สามารถเอื้อประโยชน์ต่อไป

ขอขอบพระคุณ

คณะทำงานวิจัย

กันยายน

2548

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
• ความสำคัญของปัญหา	1
• คำถามวิจัย	7
• วัตถุประสงค์	7
• สถานที่ดำเนินการวิจัย	7
ส่วนที่ 2 ทบทวนวรรณกรรม	8
• คำจำกัดความ	8
• แนวคิดเริ่มต้นจากการทำประชาคมหมู่บ้าน	9
ส่วนที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	10
• การดำเนินงานระยะที่ 1	12
• การดำเนินงานระยะที่ 2	13
ส่วนที่ 4 ผลการวิจัย	14
• ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์	14
• ผลการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรม	28
ส่วนที่ 5 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และข้อค้นพบที่เกิดขึ้น	30
• ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจกรรม	30
• ข้อค้นพบใหม่ที่เกิดขึ้น	31
• คำถามที่ตั้งไว้คลี่คลายหรือไม่	33
• ข้อเสนอแนะของผู้ประสานงานวิจัย	34
ภาคผนวก	36
• ความประทับใจ	37
• ประวัตินักวิจัย	39
• ประมวลภาพกิจกรรม	49
	๗

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญ ที่มาของปัญหา

ประวัติชุมชน

จากการบอกเล่าจากผู้เฒ่าผู้แก่สืบทอดกันมาว่าบ้านทุ่งโป่งเป็นหมู่บ้านเก่าแก่ ก่อตั้งมาก่อน พ.ศ.2300 แต่ไม่ทราบแน่ชัดได้ ซึ่งสามารถอ้างอิงจากหลักฐานการก่อตั้งวัดบ้านทุ่งโป่งที่สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2300 และเชื่อว่าหมู่บ้านต้องก่อตั้งมาก่อนที่จะสร้างวัดทุ่งโป่ง

สมัยก่อนบ้านทุ่งโป่ง ประกอบด้วย 3 หย่อมบ้าน มีบ้านทุ่งโป่ง บ้านทุ่งหลง บ้านห้วยน้ำเย็น หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครองในระดับต่าง ๆ ได้รวมเอาบ้านตัว หมู่ 2 มารวมด้วย

บ้านทุ่งโป่งจึงรวมแล้วมี 4 หย่อมบ้าน การตั้งชื่อบ้านได้ตั้งตามสภาพภูมิศาสตร์ในขณะนั้น เนื่องจากหมู่บ้านตั้งอยู่บริเวณทุ่งนาที่มีโป่ง หรือโป่งดินสมัยก่อนสัตว์ป่าชอบมากินดินบริเวณนี้ เพราะมีรสเค็มและมีกลิ่นหอม ชาวบ้านเชื่อกันว่าบริเวณโป่งมีผีอยู่ด้วยใครที่เคราะห์ร้ายเข้าไปบริเวณนั้นอาจถูกโป่งหรือผีโป่ง จะทำให้เจ็บป่วยถ้ารักษาไม่ถูกอาจพิการชาลิบได้

บ้านทุ่งหลง เรียกชื่อตามที่ตั้งเพราะตั้งอยู่เหนือร่องน้ำ หรือชาวบ้านเรียกว่า “หลง” และป่าไม้บริเวณหมู่บ้านมีเครือเขาหรือเถาวัลย์ชนิดหนึ่งที่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นไม้เถาศักดิ์สิทธิ์ หากเดินข้ามจะทำให้หลงทางกลับบ้านไม่ถูก มีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นบ่อยๆ ชาวบ้านที่รู้จักจึงรวบรวมกันตั้งชื่อว่า “เครือเขาหลง” สมัยต่อมาชาวบ้านชอบนำมาปลูกไว้คุ้มประตูบ้านเพราะมีดอกสวยงามและมีความเชื่ออย่างหนึ่งว่าหากใครลอดซุ่มเข้ามาในบ้านจะทำให้หลงไหลไม่ยอมกลับบ้าน

บ้านห้วยน้ำเย็น เดิมชื่อ บ้านห้วยหอม ประมาณ พ.ศ.2474 ได้มีนักบุญผู้หนึ่งชาวบ้านเรียกว่า เจ้าพ่อคำ ได้เข้ามาในหมู่บ้านเพราะรู้ว่าในหมู่บ้านนี้มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ชื่อ “ม่อนเวียง” เป็นเนินเขาอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน และได้บอกชาวบ้านว่าสมควรสร้างพระธาตุไว้ ปัจจุบันคือ “พระธาตุม่อนเวียง” ได้สร้างอยู่บนถ้ำซึ่งในถ้ำมีของมีค่าอยู่มากมาย จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ว่าในฤดูพรรษา ถ้าว้นขึ้น – แรม 8 ค่ำ 15 ค่ำ จะได้ยินเสียงฆ้องกลอง ดังมาจากสถานที่แห่งนี้ ชาวบ้านได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งนี้มายาวนาน ได้สังเกตว่าในแต่ละปีจะมีคนตายท้องกลม (ตายจากการคลอดลูก) ทุกปีและมีจำนวนคนตายมากกว่าหมู่บ้านอื่นด้วย จึงพากันไปปรึกษา เจ้าพ่อคำ ท่านบอกว่าถ้าจะให้เหตุการณ์ดีขึ้นควรจะเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านใหม่ ชาวบ้านก็มาช่วยกันคิดหาชื่อหมู่บ้านก็สรุปได้ชื่อว่า “บ้านห้วยน้ำเย็น” เพราะหมู่บ้านมีลำห้วยผ่านกลางหมู่บ้านและมีน้ำใสไหลเย็นตลอดปี แต่ปัจจุบันไม่เย็นแล้ว ผลจากการตัดไม้ทำลายป่าเหนือลำห้วย เลยไม่มีน้ำจะไหล

บ้านตัว แต่เดิมที่แห่งนี้นัก่อนจะมาตั้งเป็นหมู่บ้านเป็นเชิงเขาตั้งอยู่บนน้ำแม่ปาน อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด จากการบอกเล่าสืบกันมาว่าที่ตั้งชื่อว่าเป็นบ้านตัว เพราะพันธุ์ไม้ที่ชาวบ้านแผ้วถางตัดโค่นนั้น 80% เป็นไม้ตัว จึงตั้งชื่อหมู่บ้านว่า “บ้านตัว”

ลักษณะหมู่บ้าน

บ้านทุ่งโป่งประกอบด้วย กลุ่มบ้านตัว บ้านทุ่งหลง และ บ้านห้วยน้ำเย็น เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน ตั้งอยู่กับการว่าการอำเภอเมืองปานไปทางทิศตะวันตก ปัจจุบัน ผู้ใหญ่บ้านคือ นายสังเวียน อภิวันท์สนอง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 3,437 ไร่ พื้นที่ทางการเกษตร 620 ไร่ โดยมีเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	บ้านดอนแก้ว-บ้านดอนไชย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	บ้านน้ำจ้ำ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	บ้านแพะ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	บ้านปางอ้าย

การปกครอง

บ้านทุ่งโป่งเป็นหมู่บ้านที่เก่าแก่ มีความเป็นอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข และเป็นหมู่บ้านที่อยู่จุดศูนย์กลางของตำบลเมืองปาน มีผู้นำหมู่บ้านที่มีความสามารถและปกครองหมู่บ้านด้วยความยุติธรรม เรียงลำดับจากพ่อผู้ใหญ่น้อยเทพ,พ่อผู้ใหญ่นุกคำ ต่อนรับ,พ่อผู้ใหญ่นานหมื่น, พ่อกำนันวงศ์ ต่อนรับ, พ่อกำนันจันทร์ การมี ,พ่อกำนันวงศ์ ต่อนรับ (สมัยที่ 2) ,พ่อผู้ใหญ่อินดา ลาภมาก, ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบัน คือนายสังเวียน อภิวันท์สนอง มีประชากรทั้งหมด 1,147 คน เป็นชาย 565 หญิง 582 คน ผู้สูงอายุ 134 คน เด็กและเยาวชน 366 คน

การคมนาคม

สามารถเดินทางติดต่อกับหมู่บ้านต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบาย ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน เช่นบ้านปางอ้าย บ้านดอนแก้ว บ้านแพะ เป็นถนนลาดยางก่อสร้างโดย รพช. ถนนในหมู่บ้านเป็นถนนคอนกรีตโดยงบประมาณ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ 80% ในหมู่บ้านมีอาชีพทำการเกษตร ทำไร่อ้อย ปลูกข้าวโพด เลี้ยงสัตว์ ปลูกถั่วลิสง ถั่วเหลือง เนื่องจากปัจจุบันยังมีน้ำพอเพียงในการทำเกษตร จึงมีการทำนาข้าวปีละ 2 ครั้ง รายได้ประชากรอีกส่วนหนึ่งมาจากอาชีพเดิม เช่น ทอผ้า จักสาน รับจ้างทั่วไป และจากบุตรหลานไปทำงานในต่างถิ่นฐานะเศรษฐกิจของประชากรบ้านทุ่งโป่งจัดอยู่ในระดับปาน

กลางแต่ยังมีหนี้สินกันมาก จากการสำรวจอย่างไม่เป็นทางการปรากฏว่าประชากร 99% ยังมีหนี้สินอยู่ จำนวนที่แน่นอนคือ 95% เป็นหนี้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.)

สถานที่สำคัญ

วัดทุ่งโป่งตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ.2500 โดยพระครูบางวงศ์ ไม่ทราบว่าเป็นนักบุญมาจากที่แห่งใด ได้มาตั้งสำนักบุญขึ้นในหมู่บ้าน หลังจากครูบางวงศ์ได้ถึงแก่กรรมภาพได้มีผู้สืบทอดบูรณะพัฒนาทำให้สถานที่แห่งนี้เจริญรุ่งเรืองขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลที่สำคัญเท่าที่พอจำได้ก็มี พระครูชัยลังกา พระครูกันทะวงศ์ พระครูแก้ว หลวงพ่ออินทรี อินทรจกโก พระสุวรรณ พระสายคำ พระประยูร หลวงพ่ออานนท์ พระสง่า พระมหาจรัสวัฒน์ ปัจจุบันพระบุญหลงรักษาการแทนเจ้าอาวาส วัดทุ่งโป่งมีพระหยกทรงเครื่อง เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือมาก ถึงเชื่อกันว่าจะทำให้อยู่เย็นเป็นสุข มีฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล

โรงเรียนบ้านทุ่งโป่ง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2481 โดยอาศัยศาลาวัดทุ่งโป่งเป็นที่เล่าเรียนมีนายอินตา พรพรรณภากิจ เป็นครูใหญ่ (ครูน้อย,ภารโรง) ต่อมาได้ร่วมกับพระอธิการอินทร์ อินทรจกโกม,นายปุกคำ ต้อนรับผู้ใหญ่บ้าน ได้ขอจัดตั้งโรงเรียนขึ้น

- พ.ศ. 2483 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารไม้ 1 หลัง หลังคามุงด้วยไม้มี 3 ห้องเรียน
- พ.ศ. 2506 นายวงศ์ ประจักษ์ เป็นครูใหญ่ในปี พ.ศ.2510 ได้รับงบประมาณก่อสร้าง 100,000 บาท โดยงบจากทางราชการ 50,000 บาท ราษฎรสมทบ 50,000 บาท
- พ.ศ.2524 นายวีรศักดิ์ พานธงรักษ์ เป็นครูใหญ่
- พ.ศ.2526 นายอินสม ต้อนรับ เป็นครูใหญ่
- พ.ศ.2529 นายประสิทธิ์ ธรรมชัยเป็นครูใหญ่ (อาจารย์ใหญ่,ผู้อำนวยการโรงเรียน) ได้จัดองค์ผ้าป่าเพื่อหาเงินซื้อที่ดินได้เงิน 200,000 บาท จัดซื้อที่นาติดกับโรงเรียนด้านทิศตะวันออกจำนวน 2 ไร่ 3 งาน พ.ศ.2539 ได้รับงบประมาณ 1,800,000 บาท สร้างอาคารเรียนแบบ 105/29 และในปีเดียวกันทางโรงเรียนได้รับคัดเลือกเข้าโครงการโรงเรียนปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับงบประมาณมาปรับปรุงโรงเรียนมีห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ และปรับปรุงอาคารเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ปัจจุบันปี พ.ศ.2548 โรงเรียนบ้านทุ่งโป่งมีอาคารเรียน 3 หลัง อาคารประกอบ 1 หลัง จำนวนห้องเรียน 7 ห้อง ห้องพิเศษ 9 ห้อง มีครูทั้งหมด 8 คน เป็นชาย 3 คน หญิง 5 คน มีนักเรียนทั้งหมด 121 คน นักการภารโรง 1 คน

ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เนินเขา และเป็นภูเขา

ประชากร

บ้านทุ่งโป่งมีประชากรทั้งหมด	1,147	คน
ชาย	556	คน
หญิง	582	คน
มีจำนวนครัวเรือน	232	ครัวเรือน

สภาพทางเศรษฐกิจ

อาชีพ

ประชากรในหมู่บ้านประกอบอาชีพดังนี้

- รับจ้าง	405	คน
- ทำการเกษตร	118	คน
- ค้าขาย	7	คน
- รับราชการ	7	คน
- ธุรกิจส่วนตัว	9	คน

และมีกลุ่มอาชีพในหมู่บ้าน อีก 9 กลุ่ม

1. กลุ่มทอผ้า	มีจำนวนสมาชิก	18 คน	เงินทุน	40,000	บาท
2. กลุ่มเครดิตยูเนียน	มีจำนวนสมาชิก	70 คน	เงินทุน	56,000	บาท
3. ทำพวงหรีด-ดอกไม้กระดาษ	มีจำนวนสมาชิก	22 คน	เงินทุน	16,000	บาท
4. กลุ่มเลี้ยงเป็ด	มีจำนวนสมาชิก	10 คน	เงินทุน	1,000	บาท
5. กลุ่มแม่บ้าน	มีจำนวนสมาชิก	230 คน	เงินทุน	52,000	บาท
6. กลุ่มสุขภาพ	มีจำนวนสมาชิก	72 คน	เงินทุน	17,360	บาท
7. กลุ่มผู้สูงอายุ	มีจำนวนสมาชิก	164 คน	เงินทุน	6,448	บาท
8. กลุ่มร้านค้าชุมชน	มีจำนวนสมาชิก	238 คน	เงินทุน	220,000	บาท
9. กลุ่มผลิตกระดาษสา	มีจำนวนสมาชิก	32 คน	เงินทุน	30,000	บาท

การคมนาคม

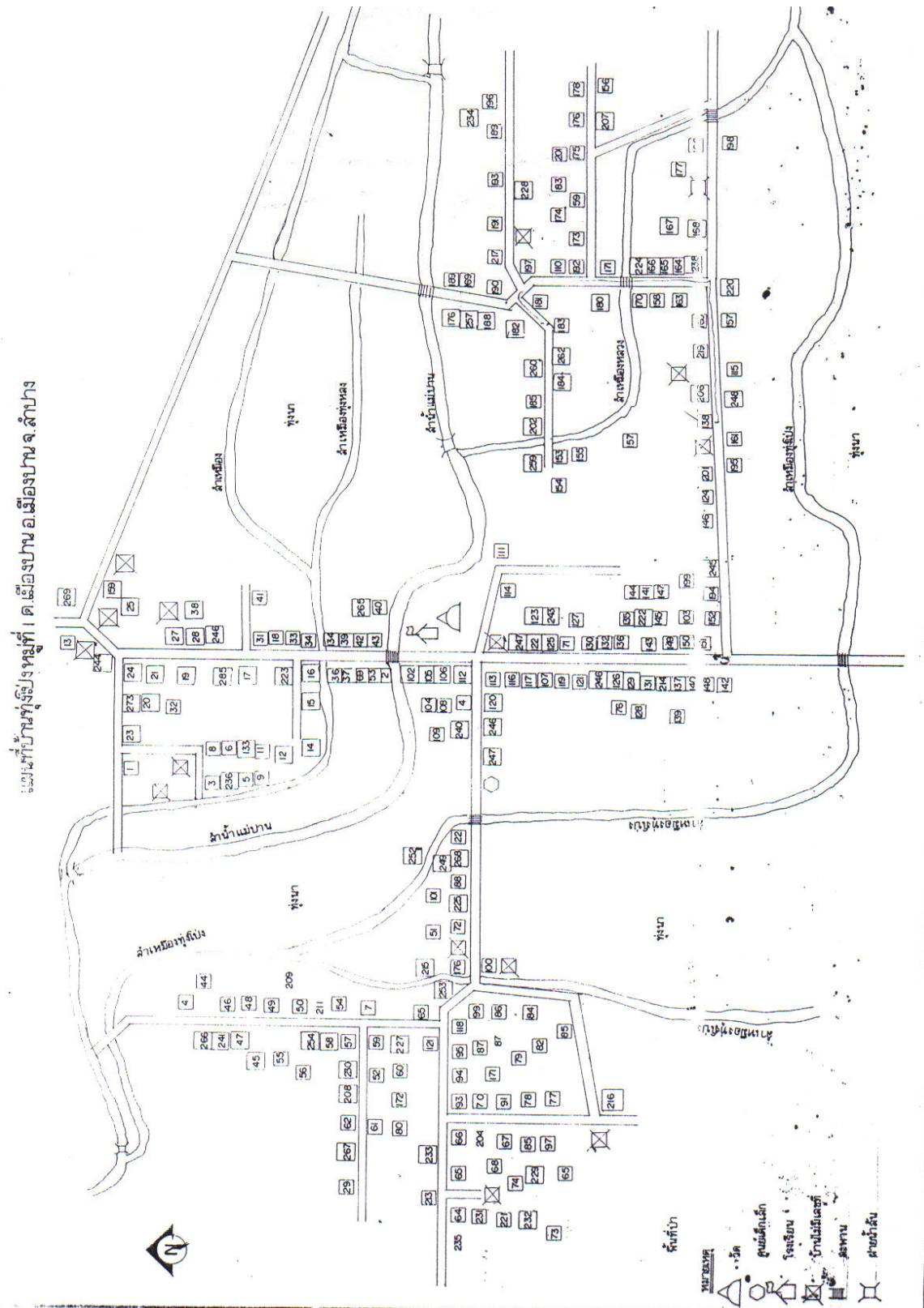
การเดินทางไป-มาภายในหมู่บ้านสะดวก มีถนนลูกรัง 10 สาย ยาวทั้งหมด 1789.5 เมตร ถนนคอนกรีตเสริมไม้ไผ่ 2 สายยาว 297 เมตร มีถนนลาดยาง 2 สายยาว 3,500 เมตร และห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองปาน 800 เมตร

สภาพสังคม

บ้านทุ่งโป่งมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน มีโรงเรียน และวัด ซึ่งในหมู่บ้านนี้มีผู้รู้หนังสือ 70.5 % ผู้ไม่รู้หนังสือ 29.5 % มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน มีแหล่งน้ำจากธรรมชาติคือแม่น้ำปาน และจากการสร้างขึ้น สระน้ำ 1 แห่ง โยกน้ำบาดาล 3 แห่ง

ประปาหมู่บ้าน และบ่อน้ำ 152 บ่อ การติดต่อสื่อสาร มีโทรศัพท์ภายในบ้าน 28 เครื่อง
และโทรศัพท์สาธารณะ 1 แห่ง

แผนที่หมู่บ้าน

สภาพปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้วางพื้นฐานและปัจจัยเร่งให้เกิดการปฏิรูปการเมืองภาคสังคมที่สำคัญหลายด้านขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) มีเป้าหมายหลักเพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศระยะยาว ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างรู้ทันโลกด้วยการพัฒนาคุณภาพคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญและเป็นอนาคตของสังคม จะต้องได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม มีส่วนร่วมพัฒนาคนและสังคม

ในสภาพปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างฉับพลันรวดเร็ว และบางครั้งการเปลี่ยนแปลงบางอย่างก็ยึดเอาวัฒนธรรมตะวันตกโดยไม่คำนึงถึงประเพณีวัฒนธรรม สภาพสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเองจนทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมา เห็นได้ชัดเจนก็คือกรณีของปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน การพัฒนาเด็กและเยาวชนอาจใช้วิธีการและรูปแบบต่างๆได้หลากหลายวิธีทั้งนี้มุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้ได้แสดงออกทางด้านแสดงความคิดเห็น การรู้จักตัวเอง รู้ว่าสิ่งไหนดีไม่ดี รู้วิธีการแก้ไขปัญหาของตัวเอง ตลอดจนอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยมีพ่อ-แม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมรับรู้และส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ

บ้านทุ่งโป่งหมู่ที่ 1 ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง เป็นหมู่บ้านที่มีปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนเช่นเดียวกับหมู่บ้านอื่นๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน มีเพศสัมพันธ์ระหว่างวัยเรียนจนถึงท้อง เรียนไม่จบ ไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสกว่า ปัญหาเหล่านี้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทำประชาคมหมู่บ้านพบว่าปัญหาที่พบในหมู่บ้านคือ ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน ปัญหาเกี่ยวกับหนี้สิน และปัญหาที่รุนแรงและแก้ไขเร่งด่วนคือ ปัญหาเยาวชนที่อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงระดับอุดมศึกษา จำนวน 92 ราย

จากข้อมูลการสำเร็จการศึกษาของเยาวชนบ้านทุ่งโป่งสำรวจย้อนหลัง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2543-2545) พบว่าปัญหาเยาวชนที่เกิดขึ้น มีสาเหตุที่ทำให้เยาวชนเรียนไม่จบ จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.78% และส่วนใหญ่มีปัญหาครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ไม่สามารถควบคุมความประพฤติได้ เด็กไม่เชื่อฟังคำสั่งสอน นอกจากนั้นยังมีปัญหายาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ระหว่างเรียน จนทำให้เยาวชนต้องออกจากโรงเรียนก่อนที่จะเรียนจบ ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเยาวชน ครอบครัว และเกี่ยวข้องกับในระดับชุมชน หากชุมชนยังละเลยปัญหาที่เกิดขึ้นยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ

คำถามวิจัย

จะอย่างไร?จึงจะพัฒนาเยาวชนให้มีศักยภาพเกิดคุณธรรมจริยธรรมและร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมเชื่อฟังเคารพพ่อแม่และผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส
2. เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง
3. เพื่อให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาให้ผู้ปกครองและผู้ใหญ่ได้รับทราบ
4. เพื่อให้เยาวชนและผู้ใหญ่ร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน
5. เพื่อให้เยาวชนมีกิจกรรมร่วมกันเกิดความรักสมัครสมานสามัคคี

พื้นที่ดำเนินการ

บ้านทุ่งโป่งหมู่ 1 ตำบลเมืองปาน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง

ส่วนที่ 2

ทบทวนวรรณกรรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้วางพื้นฐานและปัจจัยเร่งให้เกิดการปฏิรูปการเมืองภาคสังคมที่สำคัญหลายด้านขณะที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) มีเป้าหมายหลักเพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศระยะยาว ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างรู้ทันโลกด้วยการพัฒนาคุณภาพคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญและเป็นอนาคตของสังคม จะต้องได้รับการพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้เป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรม มีส่วนร่วมพัฒนาคนและสังคม

คำจำกัดความ

จากพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานได้ให้คำนิยามของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

เยาวชน	หมายถึง	บุคคลที่มีอายุเกิน 14 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และมีใช้เป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการสมรส
พัฒนา	หมายถึง	ทำให้ดีขึ้น, ทำให้เจริญ, ปรับปรุง, เจริญ, ปฏิรูป
ศักยภาพ	หมายถึง	ความสามารถที่ปรากฏให้เห็น, ความสามารถ, สมรรถนะ, ประสิทธิภาพ
คุณธรรม	หมายถึง	คุณงามความดี, คุณความดี, ความดีงาม
จริยธรรม	หมายถึง	ความประพฤติ, กริยาที่ควรประพฤติศีลธรรม, กฎศีลธรรม

ดังนั้นความหมายของ "การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม" ตามนิยามที่ทีมวิจัยและชุมชนร่วมกันนิยามจึงหมายถึงการทำให้บุคคลที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวมีความสามารถทำให้ตนเองมีความประพฤติและปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามเป็นที่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการเพิ่มพูนความรู้ เกิดความมั่นใจ เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเองได้ เป็นผู้ที่รู้จักรับผิดชอบ – ดี มีระเบียบวินัย มีความเมตตา กรุณาซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา เป็นผู้มีกิริยาวาจาเรียบร้อย เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน มีความเอื้ออาทรต่อคนอื่น และรู้จักการแก้ปัญหาของตนเองและครอบครัว

ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของการเกื้อกูลสัมพันธ์ของโรงเรียนวิถีพุทธและชุมชนที่มีหลักคิดในการพัฒนาตนให้นักเรียนหรือเยาวชนเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนางานทุกด้านของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเยาวชน กิจกรรมที่เสนอแนะเพื่อเกื้อกูลความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและเยาวชน ได้แก่ การให้สถานศึกษา บ้าน วัด ชุมชน ดำเนินกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและวันตามประเพณี จัดให้เยาวชนมีกิจกรรมร่วมกัน

ระหว่างวัดกับชุมชน เช่นกิจกรรมทำความสะอาดวัด กิจกรรมช่วยเหลือสังคมการบำเพ็ญประโยชน์ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสเสนอแนะข้อคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการกิจ เสริมความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือเยาวชนที่เกิดปัญหาและร่วมกันหาแนวทางแก้ไข เหล่านี้เป็นต้น

แนวคิดเริ่มต้นจากประชาคมหมู่บ้าน

กลไกหมู่บ้านจะมีการประชุมประชาคมทุกวันที่ 5 ของเดือน โดยมีหน่วยงานส่วนภาครัฐ หลายหน่วยงานเข้าร่วมในการประชุม สาระในเวทีประชาคมจะมีนำเอาเรื่องราวของปัญหาหมู่บ้าน มาร่วมกันพิจารณา ทั้งที่สามารถแก้ไขได้และแก้ไขไม่ได้ ชุมชนจึงร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เป็นความสำคัญของหมู่บ้านและต้องรีบแก้ไขประเด็นหนึ่งคือปัญหาของเยาวชนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การศึกษา ค่านิยมความพึงแพ้ คุณธรรมและจริยธรรม ทำให้เยาวชนถูกมองว่าเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมที่ยังลุกลามอยู่ในขณะนี้ มีเยาวชนบางกลุ่มที่อยู่ในภาวะเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ เช่นครอบครัวขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ถูกชักชวนโดยกลุ่มเพื่อนให้ตัดสินใจในทางที่ผิด (ยาเสพติด/เหล้า/บุหรี่) มีค่านิยมความอยากได้อยากมีเกินกำลัง นำไปสู่ปัญหาการลักขโมย

ประเด็นสำคัญคือเยาวชนกำลังถูกมองให้เป็นสาเหตุของปัญหา จึงร่วมกันกำหนดรูปแบบการสร้างกิจกรรมที่ให้เยาวชนเข้ามามีโอกาสได้แสดงทัศนะความคิดเห็น ซึ่งพบว่ายังมีสาเหตุที่ส่งผลทำให้เยาวชนเข้าสู่ภาวะเสี่ยงต่อการสร้างปัญหา คือ ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ข่าวดังการประชาสัมพันธ์ เมื่อนำมาเชื่อมโยงแล้วต่างก็เป็นบ่อเกิดของการทำให้เยาวชนเข้าสู่ภาวะเสี่ยงต่อการสร้างปัญหาทั้งสิ้น ซึ่งต้องรีบแก้ไขไปพร้อมกับปัญหาด้านอื่นๆ

ส่วนที่ 3

วิธีการดำเนินงาน

ขั้นเตรียมการ

1.1 จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินโครงการคณะวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติกิจกรรม ตามประเด็นศึกษาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัย

1.2 เข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำเดือนในหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนในเรื่อง ความเป็นมาของโครงการ หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณ วัตถุประสงค์ แผนปฏิบัติการ ระยะเวลา รายละเอียด ค่าใช้ต่างๆ

1.3 กำหนดแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ในการร่วมกันแสดงความคิดเห็น สรุปผลกิจกรรมของกลุ่ม รู้จักแบ่งบทบาทหน้าที่ของสมาชิก อภิปรายต่อกลุ่มใหญ่ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

จากการที่อาจารย์อินสร หัวหน้าโครงการได้นำปัญหาของเยาวชนที่เกิดขึ้นไปพูดคุยกับแกนนำเยาวชนในหมู่บ้านแล้วเกิดแนวคิดเพื่อจะหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน โดยมีแนวคิดว่าจะมีการรวมกลุ่มเยาวชนเพื่อสร้างกลไกของการทำงานร่วมกันและสามารถขยายงานและความรับผิดชอบสู่เยาวชนในกลุ่มอื่น ๆ ได้มากขึ้น โดยใช้กิจกรรมที่เยาวชนสนใจเป็นเงื่อนไขของการเข้าร่วม สร้างความสามัคคี สร้างความคุ้นเคยสนิทสนมและสามารถมองปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องรีบแก้ไข หลังจากนั้นได้เสนอกิจกรรมที่เยาวชนต้องการทำร่วมกัน และชี้ให้เห็นประโยชน์ของการรวมกลุ่ม จนเกิดกลุ่มกลุ่มหนึ่งขึ้นภายใต้ชื่อว่า **กลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง** ซึ่งเดี๋ยวนี้นี้มีสมาชิกทั้งหมด 50 คน โดยมีคณะกรรมการดังนี้

1. น.ส.อรพรรณ	เตารัตน์	ประธาน
2. น.ส.ราตรี	หลบแก่ง	รองประธาน
3. น.ส.อาทิตย์ยา	จันทร์ดี	เลขา
4. น.ส.วรรณา	กันทะ	เหรัญญิก
5. น.ส.มณีนรัตน์	เสนอ	ประชาสัมพันธ์
6. นายภัทรชนน	นันดัง	กรรมการ
7. นายอนุพงษ์	นันตะกุล	กรรมการ
8. นายวุฒิพงษ์	กติกา	กรรมการ
9. น.ส.รัตนา	กันทะ	กรรมการ
10. น.ส.ศยามล	จงกล	กรรมการ
11. น.ส.วราพร	ต๋อนรับ	กรรมการ

เป้าหมายการรวมกลุ่มของเยาวชน

หลังจากที่รวมกลุ่มและได้คณะกรรมการกลุ่มแล้วนั้นกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่งก็ได้กำหนดกิจกรรมขึ้นเพื่อสร้างความสามัคคีร่วมกัน และสร้างประโยชน์ให้กับหมู่บ้าน และสังคม ดังนี้

1. การพึ่งพิงเศรษกิจ ทำสมาธิ สำหรับกิจกรรมนี้จะทำร่วมกันที่วัด โดยที่จะทำทุกวัน พระในแต่ละเดือน แต่ตอนหลังมาเยาวชนจะไม่ค่อยร่วมพึ่งพิงเศรษกิจ รวมถึงการทำสมาธิ แต่กลับเปลี่ยนกิจกรรมคือทำบุญตักบาตรร่วมกับผู้ใหญ่ คนเฒ่าคนแก่ในหมู่บ้านในเวลาตอนเช้าทุกครั้งที่มีวันพระ

2. การพัฒนาชุมชน จะเป็นการทำความสะอาดวัด กวาดลานวัด ศาลาการเปรียญ วิหาร ทำความสะอาดโรงเรียน และศาลาพักผ่อนภายในหมู่บ้าน โดยจะร่วมกันในทุกวันที่ 15 ของเดือน และทำร่วมกับผู้ใหญ่เมื่อการพัฒนาาร่วมกันในหมู่บ้าน

3. การแข่งขันกีฬา โดยมีกีฬาที่ให้แข่งขัน คือ ฟุตบอล วอลเลย์บอลหญิง ตระกร้อ ชายและมีกีฬาพื้นบ้าน เช่น ชกเย่อ วิ่งกระสอบ เป็นต้น เพื่อหาตัวแทนที่มีความสามารถเข้าร่วมแข่งขันกีฬาที่ทางอบต.จัดขึ้น และนอกเหนือนั้นยังได้สมัครเข้าร่วมแข่งขัน อบต.อื่นและอำเภออื่นด้วย โดยที่ไปแข่งขันกันเอง ไม่ต้องให้ผู้ใหญ่หรือนำไปแข่งขัน

4. การเดินสำรวจป่า อนุรักษ์ธรรมชาติของป่าแม่ปาน โดยให้เยาวชนรู้จักธรรมชาติและหวงแหน หลังจากที่ได้สำรวจป่าแล้วก็ได้มีการสอดส่อง ดูแลว่าเมื่อพบเห็นคนทำลายก็จะแจ้งทางผู้นำทันที

จากเป้าหมายของการรวมกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่งเพื่อให้เข้าใจกลไกของการทำงานร่วมกันแล้ว จึงได้กำหนดสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อใช้เป็นโจทย์ในการวิเคราะห์ โดยหลักแล้วปัญหาที่เกิดขึ้นเยาวชนมักถูกมองว่าเป็นสาเหตุของปัญหาทั้งสิ้น จึงได้กำหนดกิจกรรมตามแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

การดำเนินงานกิจกรรมระยะที่ 1

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้เข้าร่วม
1. เพื่อให้เยาวชนได้พบปะ/พูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้กลไกของเวทีและกิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยง	- แบ่งกลุ่มระดมปัญหา/สรุปปัญหาที่เกิดขึ้น - ใช้เงื่อนไขของกิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยง (ฟังเทศน์/การทำสมาธิ/การพัฒนาชุมชน/การแข่งขันกีฬา)	เดือนที่ 1	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 17
2. เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกในความกตัญญูทวดเวทิตา และสืบสานวัฒนธรรมชาวเหนือ	- กิจกรรมลดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน - การแสดง/การละเล่นโดยกลุ่มเยาวชน - การประกวดการแต่งกายพื้นเมือง	เดือนที่ 2	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 17 คน - ผู้สูงอายุ 21 คน - รวม 132 คน
3. เพื่อเกิดความสามัคคี สมัครสมานร่วมใจระหว่างผู้ปกครองและเยาวชน	- แบ่งกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (แยกเยาวชน/ผู้ปกครอง)โดยสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาจริง - แยกวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและค้นหาสาเหตุพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไข	เดือนที่ 3	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 17 คน - ผู้ปกครอง 102 คน - รวม 213 คน
4. ร่วมแลกเปลี่ยนกระบวนการวิจัย ทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน	- เพื่อนำผลการทำกิจกรรมมารายงานต่อศูนย์ประสานงานฯ (งานติดตาม) - เกิดการแลกเปลี่ยนประเด็นวิจัยกับทีมวิจัยอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อกำหนดรูปแบบของกิจกรรม - เกิดแนวคิด /เทคนิค/กระบวนการต่อการเชื่อมประสานกับภาคีอื่น ๆ	ทุกเดือน	ทีมวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินงานระยะที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2546 ถึงวันที่ 31 ตุลาคม 2546
รวมระยะเวลาในการดำเนินงานระยะที่ 1 ทั้งสิ้น 5 เดือน

การดำเนินงานกิจกรรมระยะที่ 2

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ระยะเวลา	ผู้เข้าร่วม
1. เพื่อให้เยาวชนและผู้ปกครองร่วมกันแก้ไขปัญหาของเยาวชนในหมู่บ้าน	- แบ่งกลุ่มย่อยเยาวชน/ผู้ปกครอง วิเคราะห์และกำหนดแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหา - ร่วมกันกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเยาวชน - เลือกคณะกรรมการกลุ่มเยาวชน	เดือนที่ 1 จำนวน 1 ครั้ง	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 10 คน - ผู้ปกครอง 96 คน - รวม 200 คน
2. เพื่อให้เยาวชนมีกิจกรรมร่วมกันและแสดงถึงความสามัคคีที่จะรวมกันเป็นกลุ่มพลังที่เข้มแข็ง	- จัดเวทีระดมความคิดเห็นในการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืน	เดือนที่ 2 จำนวน 1 ครั้ง	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 10 คน - รวม 104 คน
3. เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง	- กิจกรรมเดินทางศึกษาสิ่งแวดล้อมป่าแม่ปาน - แบ่งกลุ่มบันทึกข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงที่พบเห็น	เดือนที่ 3 จำนวน 1 ครั้ง	- เยาวชน 94 คน - ทีมวิจัย 10 คน - รวม 104 คน
4. ร่วมแลกเปลี่ยนกระบวนการวิจัย ทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน	- เพื่อนำผลการทำกิจกรรมมารายงานต่อศูนย์ประสานงานฯ (งานติดตาม) - เกิดการแลกเปลี่ยนประเด็นวิจัยกับทีมวิจัยอื่น ๆ สามารถนำไปปรับใช้เพื่อกำหนดรูปแบบของกิจกรรม - เกิดแนวคิด /เทคนิค/กระบวนการต่อการเชื่อมประสานกับภาคีอื่น ๆ	ทุกเดือน	ทีมวิจัย

ระยะเวลาในการดำเนินงานระยะที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2546 ถึงวันที่ ตุลาคม 2547
รวมระยะเวลาในการดำเนินงานทั้งสิ้น 1 ปี 4 เดือน

ส่วนที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์

กิจกรรมที่ 1 ให้เยาวชนได้พบปะ/พูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้กลไกของเวทีและกิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งกลุ่มระดมปัญหา/สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้เงื่อนไขของกิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยง ในวันที่ 13 กรกฎาคม 2546

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน

☆ อาจารย์ปราโมทย์ รุ่งเรือง กล่าวเปิดเวทีเสวนา

เยาวชนเป็นบุคคลที่สำคัญของครอบครัวเป็นแก้วตาดวงใจของผู้ใหญ่/ครู/อาจารย์ สถานการณ์ปัจจุบัน เทคโนโลยีก้าวไกลทำให้เยาวชนหันไปตามสมัยนิยมตามกระแส เช่น เรื่องการแต่งกาย การใช้โทรศัพท์ ผู้ใหญ่เปรียบเสมือนไม้ใกล้ฝั่ง ขอให้หลานๆ จงตั้งใจแลกเปลี่ยนเรียนรู้รับสิ่งที่ดีๆ เพื่อนำไปใช้กับชีวิตประจำวันต่อไป และขอให้กิจกรรมงานวิจัยจะประสบผลดังวัตถุประสงค์ ขอให้ทุกท่านมีสุขภาพพลานามัยที่ดีและเรียนหนังสือเก่งๆ ทุกคน

☆ อาจารย์อินสร อภิวันท์สนอง กล่าวเพิ่มเติม

งานโครงการเพิ่มศักยภาพให้กับพวกเราได้รับการสนับสนุนค่าอาหาร การจัดเวทีจาก สกว. เพื่อพัฒนาให้พวกเราเป็นคนดีที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้มีจิตใจดีงาม มีเมตตา กรุณา และเป็นผู้ที่รู้เท่าทันคนอื่น สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง การที่เราได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ทำให้น่าเอาสิ่งดีๆ ไปปฏิบัติได้ในวันนี้ ขอให้แบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มไก่ กลุ่มนก กลุ่มหมู ประเด็นที่จะระดมความคิดคือ

1. ปัจจุบันบ้านเรามีปัญหาเยาวชนอย่างไร
2. จะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร

กลุ่มที่ 1 กลุ่มไก่

<u>ปัญหาที่เกิด</u>	<u>วิธีการแก้ไขปัญหา</u>
- เยาวชนเรียนไม่จบ	- ขอทุนทำอาชีพเสริมรายได้
- ไม่มีเงินไปโรงเรียน	- อบรมให้ตั้งใจเรียน
- แต่งรถเสียงดัง	- อบรมกฎหมายจราจร
- ไม่เชื่อฟัง	- นำผู้ป่วยไปบำบัดที่โรงพยาบาล
- แต่งกายไม่สุภาพ	

- ไม่มีรายได้พิเศษ
- ขับรถเร็ว
- ดมกาว
- ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน
- ลักขโมย
- ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนก

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- ใช้เวลาว่างไม่เป็นประโยชน์
- แต่งกายไม่สุภาพ
- ไม่เชื่อฟังพ่อแม่
- ขับรถประมาท
- ดูทีวีดึก
- ขาดโอกาสที่จะเรียน
- ติดยาเสพติด
- ไม่รักตัวเอง
- กินเหล้า
- ชอบเที่ยวกลางคืน
- สูบบุหรี่
- เล่นเกมสัปดาห์

วิธีการแก้ไขปัญหา

- อบรมเรื่องการแต่งกาย
- ยาเสพติด กฎหมาย จราจร
- ชี้ให้เห็นว่าเที่ยวกลางคืนไม่ดี
- อดนอน อันตราย พ่อแม่ห่วง

กลุ่มที่ 3 กลุ่มหมู

ปัญหาที่เกิดขึ้น

- ไปโรงเรียนสาย
- ลักขโมย
- คบเพื่อนไม่ดี
- มารยาทไม่ดี
- กินเหล้า
- ขาดความอบอุ่น
- นอนตื่นสาย
- พุดไม่เพราะ
- ไม่ยอมรับความจริง
- ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน
- โทรศัพท์นานๆ
- ทะเลาะกัน

การแก้ไขปัญหา

- ต้องนอนแต่หัวค่ำ
- ให้ทราบถึงโทษของการลักขโมย
- ไม่ดี เข้างานยาก
- กินเหล้าไม่ดี ลืมตัว
- การใช้มือถือพูดให้พอรู้เรื่อง
- เห็นใจพ่อแม่ ช่วยพ่อแม่ทำงาน

ผลที่ได้รับจากการจัดเวที

ทำให้เยาวชนรับรู้ปัญหาในพื้นที่ซึ่งได้แก่

- การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย
- ขาดเงิน
- ขับรถ แต่งรถรบกวนคนอื่น
- ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน
- พุดจาไม่เพราะ
- ชอบเที่ยวกลางคืน
- ลักยัณฑ์
- เรียนไม่จบ
- ไม่มีรายได้
- รักในวัยเรียน แต่งงานก่อน เรียนไม่จบ
- ดิตยา ดมกาว กินเหล้า
- แต่งกายไม่สุภาพ
- ขาดโอกาส
- ดูทีวี เล่นเกม
- ทะเลาะวิวาทกัน
- มารยาทไม่งาม
- ลักขโมย

นอกจากนี้เยาวชนยังบอกวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ

- ต้องรู้จักการประหยัด ช่วยครอบครัวทำงาน
- รู้จักเก็บเงินไว้เรียนให้จบ
- แต่งกายสุภาพ มีกิริยามารยาทจากที่สุภาพเรียบร้อย
- การเที่ยวกลางคืนไม่ดี เสียเงินและเกิดภัยแก่ตนเองได้
- ยาเสพติด กาว เหล้า ไม่ดีควรห่างไกล และช่วยกันป้องกัน

จากการกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนได้พบปะ/พูดคุยถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยใช้กลไกของเวทีและกิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยงพบว่าสามารถกำหนดปัญหาของเยาวชนบ้านทุ่งโป่งได้กล่าวข้างต้น เยาวชนได้รู้จักตนเองมากขึ้นพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขในปัญหาต่างๆ ที่เกิดกับตนเองและชุมชน เข้าใจความห่วงใย ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อตนเองพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นที่พอใจของพ่อแม่ ในสิ่งที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมลดน้ำคำหัวผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน, การแสดง/การเล่นโดยกลุ่มเยาวชน, การประกวดการแต่งกายพื้นเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกในความกตัญญู กตเวทิตา โดยใช้กิจกรรมตามประเพณีเป็นตัวเชื่อมโยง ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2546

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน ผู้สูงอายุ 21 คน

เยาวชนได้ร่วมกันจัดทำบายศรีสู่ขวัญด้วยใบตอง ดอกไม้ เชิญผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุมาร่วม เวที เป็นการให้เยาวชนมีความเคารพผู้สูงอายุ เป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พ่อครูวงศ์ ประจักษ์ เป็นผู้อาวุโส กล่าวเล่าเรื่องประเพณีความสำคัญของการทำบายศรีสู่ขวัญ เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลพ้นจากโรคภัยไข้เจ็บ และเคราะห์กรรมต่างๆ และกล่าวให้ศีลให้พร ร่วมกับผู้สูงอายุทุกคน

เยาวชนได้เข้ารับฟังคำสู่ขวัญให้พรจากพ่อหลวงแก้ว ต้อนรับ และเข้าไปผูกข้อมือทุกคน ตัวแทนเยาวชน น.ส.อรพรรณ เถารัตน์ ได้กล่าวนำและคนอื่นว่าตาม

“ข้าพเจ้าจะเป็นเยาวชนที่ดีของบ้านทุ่งโป่ง จะไม่ทำให้พ่อ แม่ พี่น้อง ครู อาจารย์เสียใจ จะไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับคนอื่น”

ผลที่ได้จากการจัดเวที

ทำให้เยาวชนมีความรัก เคารพผู้สูงอายุและรักบ้านเกิด ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ ชุมชน เยาวชนมีความสนใจมีส่วนร่วมในงานประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ ของชุมชนมากขึ้นและประพฤติปฏิบัติตนต่อผู้ใหญ่ได้ถูกต้องตามขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักไปลา มาไหว้

กิจกรรมที่ 3 กิจกรรมการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาจริงในครอบครัวและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและค้นหาสาเหตุพร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางการแก้ไข วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสมัครสมานร่วมใจและแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและเยาวชน ในวันที่ 9 สิงหาคม 2546

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน ผู้ปกครองของเยาวชน 102 คน

■ อาจารย์อินสร อภิวันท์สนอง กล่าว

วันนี้เชิญ พ่อ แม่ ลูก มาพบกัน เพื่อที่จะทราบถึงปัญหาหัวใจ สิ่งที่กำลังคาใจมานานจะได้บอกกันให้รู้วันนี้ เพื่อจะได้มีความเข้าใจกัน ขอแบ่งกลุ่มของพ่อ แม่ เป็น 4 กลุ่ม กลุ่มเยาวชน 4 กลุ่ม ประเด็นวันนี้ คือ

- ลูกต้องการให้พ่อ แม่เป็นอย่างไร ?
- พ่อแม่ต้องการให้ลูกเป็นอย่างไร ?

ผลการนำเสนอกลุ่มพ่อ แม่พ่อแม่ต้องการให้ลูกเป็นอย่างไร ?

กลุ่มที่ 1 นางฟองแก้ว ต้อนรับ ผู้นำเสนอ

- ไม่ให้ดูทีวีลามก
- ให้เคารพพ่อ แม่
- ไม่ให้กลับบ้านดึก
- อยากให้ลูกประหยัด
- ไม่ดูถูกพ่อ แม่ว่าเรียนต่ำ
- ใช้โทรศัพท์มือถือให้น้อยลง
- ไม่อยากให้ออกกำลังกาย

กลุ่มที่ 2 นางเกษร สุภามูล ผู้นำเสนอ

- ให้ลูกคบเพื่อนที่ดี
- ไม่ชอบให้เล่นเกมทุกวัน
- อยากให้ลูกช่วยงานบ้าน
- ไม่อยากให้ออกกำลังกาย
- ไม่อยากให้ทะเลาะกัน
- ใช้เวลาว่างเล่นกีฬา
- ไม่อยากให้ออกกำลังกาย

กลุ่มที่ 3 นางอำพร ตามนัด ผู้นำเสนอ

- ไม่อยากให้ลูกดื่มกาแฟ กินเหล้า จะทำให้พูดกันไม่รู้เรื่อง
- อยากให้ตั้งใจดูหนังสือ
- อยากให้แต่งกายสุภาพ
- อยากให้ลูกคิดเสมอว่าพ่อ แม่ห่วงใยรักลูกมาก
- ใช้เงินอย่างประหยัด
- ไม่อยากให้เล่นคอมพิวเตอร์มากเกินไป

กลุ่มที่ 4 นางประนอม แก้วขัตติ ผู้นำเสนอ

- แต่งกายสุภาพ
- ไม่อยากให้ลูกเป็นคนอวดตนเองทำให้เสียตัว
- ให้ลูกรักพ่อ แม่บ้าง
- อยากให้ลูกตั้งใจเรียน
- ไม่อยากให้ดื่มกาแฟ เมามาก
- ขอให้คบเพื่อนที่ดี และพามาบ้านพบพ่อ แม่บ้าง
- ให้ช่วยทำงานบ้าน

ผลการนำเสนอกลุ่มลูกอยากให้พ่อแม่เป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 1

- ไม่ติเตียน
- ไม่ระบายอารมณ์กับลูก
- ไม่อยากให้ควบคุมจนเกินไป
- ไม่อยากให้แม่ตีเมเหล้า
- ไม่พูดรุนแรงบาดใจ
- ไม่อยากให้บ่นว่ามาก ๆ
- ไม่ทำให้อายคนอื่น

กลุ่มที่ 2

- ไม่อยากให้พูดมาก
- ไม่ควรห้ามเพื่อนเข้าบ้าน
- ไม่อยากให้เมาทะเลาะกับแม่
- ไม่อยากให้ปิดบังค่าใช้จ่าย
- ไม่ดูต่อหน้าเพื่อน
- ให้เงินพอใช้
- ไม่อยากให้ขัดใจกันกับพ่อ
- อยากให้ครอบครัวอบอุ่น

กลุ่มที่ 3

- ไม่อยากให้ออกคำสั่ง
- อยากให้พ่อแม่กินข้าวเย็นด้วยกันทุกวัน
- อยากมีโทรศัพท์มือถือ
- ไม่อยากให้พ่อ แม่เมา
- อยากเล่นเกม
- ไม่ชอบให้เปรียบเทียบกับคนอื่น
- อยากมีเพื่อนมาทำงานที่บ้าน
- อยากให้ใช้เงินอย่างประหยัด

กลุ่มที่ 4

- อยากให้ครอบครัว พ่อ แม่ ลูก รักกันมากๆ
- ไม่อยากให้ติเตียน ดุด่า พูดบาดใจลูก
- ไม่ระบายอารมณ์ต่อลูก
- อยากให้พ่อแม่ประหยัด
- อยากใช้โทรศัพท์
- อยากให้พ่อแม่ฟังเหตุผลของลูกบ้าง

- อยากให้พ่อแม่กลับบ้านตรงเวลา

ผลที่ได้จากการจัดเวที

อ.อินสร สรุปกิจกรรมได้ดังนี้ การดำเนินงานมาหลายเดือนแล้วได้ดำเนินการจัดกิจกรรมแล้ว 4 ครั้ง ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากเยาวชนและผู้ปกครองเป็นอย่างดี เพราะโครงการนี้เป็นการพัฒนาเยาวชน สืบเนื่องมาจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่มันเกิดขึ้นกับบ้านเมืองเรา เพราะว่าเยาวชนบ้านเราเป็นที่รู้กันว่ามีปัญหาหลายอย่างขณะนี้งานที่ได้ดำเนินการมา ก็คือจัดตั้งกลุ่มเยาวชนขึ้นมาแบบเต็มรูปแบบไม่ว่าจะมีงานอะไรต่าง ๆ ตอนแรกที่จัดเวทีก็อยากรู้ว่าเยาวชนรู้ปัญหาตัวเองไหม ที่ผู้ใหญ่ได้เห็นกันบางครั้งเขาคิดว่าทำดีอยู่แล้ว แต่พอเอามาพูดคุยกันแล้วก็เป็นที่พอใจ บางคนก็สามารถดึงเพื่อนเข้ามาได้ คนที่มีจิตสำนึกอยู่มีความคิดที่ดีอยู่ก็เตือน ๆ กันในกลุ่มเดียวกัน หลังจากนั้นก็เอาผู้ปกครองมาพูดคุยกันว่าเขาต้องการลูกอย่างไร แล้วที่เยาวชนทำไปนั้นดีหรือไม่จากนั้นก็รวมทั้งเยาวชนและผู้ปกครองมาพูดคุยกันว่าพ่อแม่ต้องการลูกอย่างไร และเขาจะารู้และเขาต้องการพ่อแม่อย่างไร เมื่อเวทีวันนั้นได้ประโยชน์ และการทำงานก็หยุดแค่นี้ ในคราวต่อไปได้รวมกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง และเราจะวางระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้เขาจัดการกันเองว่าจะทำอย่างไรให้พวกเขาเป็นคนดี จากนั้นจะจัดเวทีรวมทั้งพ่อแม่และเยาวชน เท่าที่ผ่านมาผมได้สังเกตมาตลอดว่าเยาวชนที่ได้เข้ามารวมกลุ่ม รู้สึกว่าเป็นคนดีขึ้นพ่อแม่ก็พอใจ พอมีงานก็พยายามเข้าไปหาคนที่เขามีลูกเป็นเยาวชนที่มาร่วมโครงการเราจะสอบถามว่าคุณพอใจในผลงานที่ทำผ่านมา ถ้าผมไปเวทีที่ไหน อย่างเวทีพลังชุมชน พลังแผ่นดิน ก็เสนอโครงการนี้เข้าไประดับจังหวัดและระดับอำเภอ และจะพยายามทำไปเรื่อย ๆ

จากการจัดเวทีเพื่อสร้างความเข้าใจเพื่อสะท้อนปัญหาจากสภาพความเป็นจริงครบถ้วนว่าเกิดความเข้าใจและนำผลไปสู่การเปลี่ยนแปลงของตัวบุคคลดังนี้

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ด้านตัวเยาวชน

1. ภูมิใจที่พ่อแม่มีความเข้าใจมากขึ้น
2. กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น ต่อเวทีสาธารณะชน
3. รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา ฟังเพลง ช่วยงานพ่อแม่ ทำงานบ้าน อ่านหนังสือ
4. สามารถทำตัวและดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด และภัยสังคม
5. เกิดความรัก ความสามัคคีภายในกลุ่มหรือคณะ
6. มีความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัวเช่น มีความประหยัด รู้จักการใช้เงินและช่วยงานพ่อแม่

ด้านตัวผู้ปกครอง

1. ด้านการทำงาน เช่นเมื่อก่อนเด็กจะเที่ยวตลอดไม่ว่าจะเป็นวันเสาร์-อาทิตย์หรือหลังจากเลิกเรียน แต่เดี๋ยวนี้หันมาช่วยพ่อแม่ทำงาน
2. สำหรับในกรณีวันพระก็จะมีเยาวชนมาทำบุญตักบาตร เวียนเทียน ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง
3. เวลาไปไหนมากับบอกตามความเป็นจริง ไม่ค่อยมีการโกหก และเมื่อมีปัญหาหรือต้องการคำแนะนำก็จะมาปรึกษาพ่อแม่ ผู้เฒ่าผู้แก่ มากขึ้น และเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ เช่น ลูกของนางบัวจั้น กาวี
4. มีความรับผิดชอบเยอะขึ้น คือเมื่อก่อนเวลาที่มีการแข่งขันกีฬาต้องให้ผู้นำ หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวบรวมแล้วนำไปแข่งขัน แต่ปัจจุบันมีการจัดการกันเองและสามารถไปร่วมแข่งขันกับตำบลอื่น
5. พ่อแม่เชื่อใจ ไว้วางใจ เมื่อลูกขออนุญาตไปไหนหรือไปทำกิจกรรม
6. รู้จักประหยัด ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เช่น ลูกของนางสังวาลย์ แก้วมา
7. มีความกตัญญู มีสัมมาคารวะ เช่นเมื่อไปไหนหรือให้เงินไม่มีการกราบไหว้แต่เดี๋ยวนี้ไปก็ลามาก็ไหว้ รู้จักการขอบคุณ

กิจกรรมที่ 4 แบ่งกลุ่มย่อยเยาวชน/ผู้ปกครองวิเคราะห์และกำหนดแนวทางปฏิบัติการแก้ไขปัญหา/ร่วมกันกำหนดระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเยาวชน /เลือกคณะกรรมการกลุ่มเยาวชนเพื่อให้เยาวชนและผู้ปกครองร่วมกันแก้ไขปัญหาของเยาวชนในหมู่บ้าน ในวันที่ 18 ตุลาคม 2548

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน ผู้ปกครองของเยาวชน 96 คน

■ อาจารย์อินสร อภิวันท์สนอง เปิดเวที

วันนี้เชิญเยาวชน และผู้ปกครองมาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์กำหนดแนวทางแก้ปัญหาเยาวชน ขั้นตอนแรก ขอให้เยาวชนปรึกษาและพิจารณาผู้ที่จะมาเป็นคณะกรรมการเยาวชน สิ่งประชุมเลือกตั้ง ดังนี้

1. น.ส.อรพรรณ	เตารัตน์	ประธาน
2. น.ส.ราตรี	หลบเก่ง	รองประธาน
3. น.ส.อาทิตย์ยา	จันทร์ดี	เลขา
4. น.ส.วรรณา	กันทะ	เหรัญญิก
5. น.ส.มณีนรัตน์	เสนอ	ประชาสัมพันธ์
6. นายภัทรนนท์	นันทัง	กรรมการ
7. นายอนุพงษ์	นันทะกุล	กรรมการ

8. นายวุฒิพงษ์	กติกากา	กรรมการ
9. น.ส.รัตนา	กัณฑ์	กรรมการ
10. น.ส.ศยามล	จกกล	กรรมการ
11. น.ส.วราพร	ต้อนรับ	กรรมการ

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งกลุ่มเยาวชนและผู้ปกครองละกัน 6 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มเสนอการวิเคราะห์และหาแนวทางปฏิบัติสำหรับเยาวชนบ้านเราอย่างไร

กลุ่มที่ 1 นางบัวจัน กาวิ ผู้นำเสนอ

- วิเคราะห์ - เยาวชนไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน ชอบเที่ยว กลับบ้าน ไม่ตรงเวลา
- แนวปฏิบัติ - อบรมชี้แจงให้มีความรับผิดชอบ เห็นใจพ่อแม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน และกลับบ้านให้ตรงเวลา พ่อแม่พี่น้องเป็นห่วง

กลุ่มที่ 2 น.ส.ศยามล จกกล ผู้นำเสนอ

- วิเคราะห์ - เยาวชนชอบดื่มเหล้า ดมกาว สูบบุหรี่ เที่ยวกลางคืน ดีนสาย ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ผู้ใหญ่ ไม่รักตัวเองและครอบครัว
- แนวปฏิบัติ - ฝึกอบรมเยาวชน เห็นโทษยาเสพติด เหล้า บุหรี่ ทำให้ขาดสติ ทำอะไรผิดพลาด ให้รักครอบครัวและชื่อเสียงวงศ์ตระกูล

กลุ่มที่ 3 น.ส.อรพรรณ เตารัตน์ ผู้นำเสนอ

- วิเคราะห์ - เยาวชนชอบแต่งกายไม่สุภาพ ดื่มเหล้า เที่ยวเก่ง ชอบใช้ของราคาแพง ค่านิยมสูง ไม่มีรายได้ใช้เงินมาก
- แนวปฏิบัติ - อบรมเยาวชนว่า การแต่งกายไม่สุภาพ อาจเกิดอันตราย เกิดอาชญากรรม ไม่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม สร้างค่านิยมแบบไทย ใช้ของไทย

กลุ่มที่ 4 นายบุญยก สมมี ผู้นำเสนอ (ผู้ปกครอง)

- วิเคราะห์ - เยาวชนคบเพื่อนที่ไม่ดี พากันเที่ยว ดื่มเหล้า ขับรถเร็ว
- แนวปฏิบัติ - อบรมให้รู้ว่าการคบเพื่อนที่ไม่ดีเกิดผลเสียอย่างไร และลักษณะเพื่อนที่ดีเป็นอย่างไร การดื่มเหล้าแล้วขับรถเร็วถ้าเกิดอุบัติเหตุ พ่อแม่ญาติพี่น้องจะเสียใจมาก

กลุ่มที่ 5 นางอำพร ตามนัด ผู้นำเสนอ

- วิเคราะห์ - เยาวชนขาดความเคารพนับถือผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส พูดจาไม่สุภาพ ไม่เอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น อารมณ์ฉุนเฉียว ใจร้อน ชอบทำร้ายรังแกผู้อื่น
- แนวปฏิบัติ - แนะนำให้เยาวชนเข้าวัดฟังเทศน์ฟังธรรม นั่งสมาธิ พ่อแม่ผู้ปกครองติดตามสอดส่องดูแลเมื่อเกิดเหตุการณ์ควรแก้ไขด้วยเหตุผลไม่ใช่อารมณ์

กลุ่มที่ 6 นายภัทรชนน นันต์ง ผู้นำเสนอ

- วิเคราะห์ - เยาวชนไม่ประหยัด ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้เครื่องสำอาง โทรศัพท์มือถือ เทียวเก่งเที่ยวไกล วันหนึ่งๆ ใช้น้ำมันหลายลิตร หาเงินยังไม่ได้ต้องรบกวนพ่อแม่
- แนวปฏิบัติ - อบรมสั่งสอนให้รู้จักค่าของเงิน พ่อแม่หามาด้วยความยากลำบาก ฝึกเยาวชนให้ทำงานในไร่ นา สวน ไม่ปล่อยให้มีความว่างมาก

■ ผลที่ได้รับจากการจัดเวที โดยอาจารย์นงลักษณ์ แท้มคม

ผลจากการจัดเวทีวันนี้พบว่าได้ประโยชน์มาก เยาวชนและพ่อแม่เกิดความรู้ความคิดร่วมกัน ต่อไปปัญหาต่างๆ จะคลี่คลายไปในทางที่ดี ทั้งนี้ก็ต้องดูที่ตัวเยาวชนอีกทีว่าจะมีความจริงใจแค่ไหนในการกระทำของตนเอง

- ผู้ที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย จะหันมาประหยัด รู้ค่าของเงิน มีแผนการใช้เงิน
- ผู้ที่ชอบดื่มเหล้า จะกลับมาดละเลิกทำตัวเป็นคนดี
- ผู้ที่ไม่มีความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ยิ่งขึ้น
- ผู้ที่แต่งกายไม่สุภาพ รู้จักอนุรักษ์วัฒนธรรมแต่งกายสุภาพ
- ผู้ที่พูดจาไม่ไพเราะกลับมาพูดจาสุภาพมีมารยาทดี

สุดท้ายอาจารย์นงลักษณ์ แท้มคม ได้ให้เยาวชนกล่าวคำปฏิญาณต่อหน้าพระพุทธรูปว่า

- ข้าพเจ้า.....จะเป็นคนดีของพ่อแม่ ครู อาจารย์ ญาติ ผู้ใหญ่
- ข้าพเจ้า.....จะเป็นคนดีของบ้านทุ่งโป่ง ของสังคม
- ข้าพเจ้า.....จะช่วยกันรักษาชื่อเสียงของตนเอง ครอบครัว และหมู่บ้าน

หลังจากผ่านกิจกรรมกลุ่มเยาวชนได้ร่วมกันร่างระเบียบของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการรวมกลุ่มเยาวชนและสร้างสรรค์กิจกรรมชุมชนดังนี้

ระเบียบชนที่เยาวชนร่างขึ้นเพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่มเยาวชนเมืองปาน

หมู่ที่ 1 ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

หมวดที่ 1 ว่าด้วยที่ตั้งชื่อและตรา

ข้อที่ 1 ชื่อ กลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง ใช้อักษรย่อ ก.ย.ทป.

ข้อที่ 2 ที่ตั้ง 115 ม.1 ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

หมวดที่ 2 วัตถุประสงค์

ข้อที่ 3 จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 3.1 เป็นศูนย์กลางสมาชิกเยาวชนด้านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ด้านวิชาการใหม่ รวมทั้งแลกเปลี่ยนความรู้จากประสบการณ์ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรม
- 3.2 จัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อความสามัคคี
- 3.3 สนับสนุนกิจกรรมเชื่อมโยงกับหน่วยงาน หรือองค์กรอื่นที่มีจุดหมายเดียวกัน
- 3.4 เพื่อให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมกิจกรรมของชุมชน

หมวดที่ 3 ว่าด้วยสมาชิกของกลุ่ม

ข้อที่ 4 เยาวชนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- 4.1 การเข้าเป็นสมาชิกต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ
- 4.2 สมาชิกต้องมีอายุตั้งแต่ 11-25 ปีบริบูรณ์ หรือกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ถึงระดับอุดมศึกษา

ข้อที่ 5 หน้าที่ของสมาชิก

- 5.1 เข้าร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะลงมติเรื่องต่าง ๆ ต่อที่ประชุม
- 5.2 เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ

ข้อที่ 6 การขาดจากสมาชิก

- 6.1 เลิกกิจการของกลุ่ม
- 6.2 คณะกรรมการบริหารกลุ่มให้ลาออก
- 6.3 อายุเกิน 25 ปีบริบูรณ์ หรือแต่งงานแล้ว

หมวดที่ 4 คณะกรรมการบริหาร

ข้อที่ 7 คณะกรรมการบริหาร

- 7.1 ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งคณะกรรมการบริหารขึ้นคณะหนึ่งโดยมีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน โดยการคัดเลือกจากกลุ่มเยาวชน
- 7.2 ให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง คัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งประธาน 1 ตำแหน่ง , รองประธาน 1 ตำแหน่ง , กองเลขานุการ 1 ตำแหน่ง, เกรียนิก 1 ตำแหน่ง และคณะกรรมการร่วม
- 7.3 ให้คณะกรรมการบริหารพิจารณาแต่งตั้งบุคคลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่คณะกรรมการบริหารเห็นสมควรเชิญเป็นที่ปรึกษาของกลุ่ม

ข้อที่ 8 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

- 8.1 ประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้
 - ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 - ดำเนินการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
 - ลงลายมือชื่อในเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่ม
- 8.2 กองเลขานุการ มีหน้าที่ดังนี้

- จัดระเบียบวาระการประชุม ออกหนังสือเชิญประชุม
- ควบคุมการใช้จ่าย จัดทำรายงานการประชุม
- ดูแล จัดเก็บ รักษาเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่ม
- ดำเนินงานที่คณะกรรมการหรือประธานมอบหมาย

8.3 เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย มีหน้าที่ดังนี้

- เก็บรักษาเงิน ทรัพย์สินของกลุ่ม
- ควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการ
- ดำเนินงานตามที่คณะกรรมการหรือประธานมอบหมาย

ข้อที่ 9 วาระการดำรงตำแหน่ง

9.1 คณะกรรมการบริหารทั้งหมด ดำรงอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกินคราวละ 2 ปี แต่ต้องไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

9.2 ตำแหน่งประธานกรรมการบริหาร ให้มีการผลัดเปลี่ยนกันระหว่างตัวแทนสมาชิกกลุ่มที่ถูกคัดเลือกให้เป็นคณะกรรมการ

ข้อที่ 10 การพ้นจากตำแหน่งกรรมการ

10.1 ลาออกโดยแสดงเป็นหนังสือและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการ

10.2 ถึงกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง

10.3 ที่ประชุมกรรมการบริหารมีมติให้ออกโดย 2 ใน 3

10.4 การตาย

หมวดที่ 5 ว่าด้วยการแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงข้อบังคับ

ข้อที่ 11 การแก้ไขเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ข้อบังคับต้องดำเนินการดังนี้

11.1 คณะกรรมการกลุ่มเห็นสมควรแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง

11.2 คณะกรรมการบริหารต้องนำเสนอที่ประชุมใหญ่ เพื่อสมาชิกกลุ่มได้พิจารณาให้ความ

เห็นชอบเป็นข้อ ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อที่ 12 ให้คณะกรรมการบริหารกลุ่มที่ปฏิบัติหน้าที่ในปัจจุบัน ได้ทำหน้าที่บริหารกลุ่มไปจนกว่าจะมีการบริหารชุดใหม่เข้ามารับตำแหน่งแทน

ข้อที่ 13 การมีผลบังคับใช้

13.1 มติ คำสั่งใด ๆ ที่ทำด้วยคณะกรรมการบริหารชุดนี้ถือว่าชอบด้วยข้อบังคับ

13.2 ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันที่ 18 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป

กิจกรรมที่ 5 จัดเวทีระดมความคิดความเป็นไปได้ในการจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีกิจกรรมร่วมกันและแสดงถึงความสามัคคีที่จะรวมกันเป็นกลุ่มพลังที่เข้มแข็ง วันที่ 23 ตุลาคม 2546

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน

■ คุณวรรัตน์ ทิสม กล่าวดำเนินกิจกรรม

การเชิญเยาวชนมาวันนี้ เพื่อจะให้ร่วมกันกำหนดกิจกรรมให้เยาวชนมีส่วนร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ไขปัญหาให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ดีใจมากที่เยาวชนยังเกาะกลุ่มเหมือนเดิม วันนี้มาร่วมเวทีอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา คณะทีมวิจัยดีใจและมีความสุขมาก ๆ ที่จะได้เห็นกลุ่มเยาวชนที่มีคุณภาพ จึงอยากขอให้พวกเราช่วยกันคิดด้วยกันว่า

- มีกิจกรรมอะไรบ้างในบ้านเรา ที่เยาวชนจะร่วมกันพัฒนา
- วันนี้เราจะลงประชามติ หาสมาชิกอาสาพัฒนา เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวประสบผลสำเร็จ

■ กิจกรรมที่เยาวชนให้มีการร่วมกันพัฒนา ดังนี้

1. ร่วมพัฒนาหมู่บ้านประจำเดือน
2. ช่วยงานสลากพัตร์
3. ร่วมงานลอยกระทง / งานยี่เป็ง
4. ร่วมงานวันกตัญญู วันแม่ วันพ่อ
5. ร่วมงานสงกรานต์ ปีใหม่เมือง รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่
6. ช่วยงานศพ
7. อื่นๆ (ตามที่คณะกรรมการ / ทีมงานวิจัยเห็นสมควร)

ขอให้เยาวชนลงชื่อเป็นอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน ตามความสมัครใจที่ คุณสังวาลย์ แก้วมา และที่เลขาฯ น.ส.อาทิตย์า จันทร๊ะ

ให้คณะกรรมการกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง รับผิดชอบนัดหมายการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการจัดเวที

1. ได้กิจกรรมที่เยาวชนจะร่วมพัฒนา 6 อย่าง
2. ได้กลุ่มเยาวชนอาสาฯ จำนวน 72 คน

กิจกรรมที่ 6 กิจกรรมเดินทางศึกษาสิ่งแวดล้อมป่าแม่ปานและแบ่งกลุ่มบันทึกข้อมูลจากสภาพความเป็นจริงที่พบเห็นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2546

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม เยาวชน 94 คน ทีมวิจัย 17 คน

อาจารย์นงลักษณ์ แท้มคม อธิบายถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ธรรมชาติและวันนี้จะไปทัศนศึกษาส่วนป่าน้ำตกแม่ปาน อยู่ที่หมู่ 5 บ้านปางอ้าย ซึ่งเป็นสถานที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด มีน้ำแม่ปานที่ใสสะอาดไหลตลอดปี ในอนาคตอาจจะป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองปาน ขอให้เยาวชนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 15 คน ช่วยกันบันทึกสิ่งที่ได้พบเห็นในหัวข้อ

1. ประโยชน์ ความสำคัญ / การอนุรักษ์
2. ความสวยงาม / การช่วยกันรักษา
3. แนวทางพัฒนาในอนาคตที่เยาวชนพอจะทำได้

ขณะหยุดพักรับประทานอาหารกลางวันที่น้ำตกแม่ปาน อาจารย์นงลักษณ์ย้ำเตือนเรื่องระเบียบวินัย มารยาทในการรับประทานอาหาร การรักษาสิ่งแวดล้อม เยาวชนรับประทานข้าวห่อร่วมกัน สนทนาพูดคุยอย่างสนุกสนาน บางกลุ่มตั้งวงดนตรีเอาไม้มาเคาะจังหวะร้องเพลงดูแล้วเขามีความสุขมาก ๆ

ผลจากการจัดการศึกษาสิ่งแวดล้อม

1. เกิดความสมัครสมานสามัคคี
2. เกิดจิตสำนึกร่วมอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม
3. เกิดแรงใจพร้อมที่จะร่วมพัฒนาบ้านทุ่งโป่งต่อไป

เยาวชนเกิดความรักความห่วงใยบ้านเกิดเมืองนอนของตนเองมากขึ้น สังเกตจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนา – อนุรักษ์ป่าไม้ แหล่งน้ำ ตลอดจนการพัฒนาหมู่บ้านในแต่ละครั้ง

● **ผลจากการวิเคราะห์เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรม ปัญหาที่ค้นพบ เหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว** จากการกำหนดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกัน โดยเน้นไปที่กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ที่เข้าร่วม พบว่ากิจกรรมที่กำหนดไว้เป็นการสร้างพื้นที่ให้เยาวชนหันกลับมามองตนเองอย่างพินิจพิเคราะห์และช่วยกันมองถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การมองปัญหาจากตนเองสู่ภายนอกถูกวิเคราะห์ผ่านการกระทำที่ได้รับรู้และวิถีปฏิบัติ สะท้อนผ่านเวทีที่ 1 โดยมีเนื้อหาเพื่อการระดมปัญหาและสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทาง ใช้การตั้งคำถามเพื่อร่วมกันพิจารณาว่า

ปัจจุบันบ้านเรามีปัญหาเยาวชนอย่างไร?

จะมีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไร?

จากปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถแยกประเภทปัญหาออกเป็นประเด็นได้ดังนี้

ประเด็น การใช้ยา (ขี้บรด แต่บรด, ใช้ยาเกินตัว, ชอบเที่ยวกลางคืน,

ประเด็น พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม(พูดจาไม่เพราะ, สักยันต์, เทียวเตร่, ดิดเกม, ดิดทีวี, ไม่ช่วยงานบ้าน, กินเหล้า, ดมกาว, ดิดยา, ลักขโมย, แต่งกายไม่สุภาพมิดชิด, ทะเลาะวิวาท

ประเด็น การศึกษา (เรียนไม่จบ, รักในวัยเรียน แต่งงานก่อน)

จากการแยกประเภทของปัญหา ออกเป็น 3 ประเด็น ทำให้เยาวชนเริ่มมองเห็นแนวทางการแก้ไข โดยค้นหาสาเหตุและตั้งคำถามว่า มีสาเหตุอะไรที่ทำให้เยาวชนประพฤติปฏิบัติตัวเช่นนี้ ในเบื้องต้นได้ข้อสรุปของวิธีแก้ไขได้ดังนี้

- ต้องรู้จักการประหยัด ช่วยครอบครัวทำงาน
- รู้จักเก็บเงินไว้เรียนให้จบ
- แต่งกายสุภาพ มีกิริยามารยาทจากที่สุภาพเรียบร้อย
- การเที่ยวกลางคืนไม่ดี เสียเงินและเกิดภัยแก่ตนเองได้
- ยาเสพติด กาว เหล้า ไม่ดีควรห่างไกล และช่วยกันป้องกัน

เยาวชนได้ใช้กิจกรรมเป็นตัวหลอมความคิดให้มีการเกาะเกี่ยวกันเพื่อหาทางออก ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานเยาวชนขึ้นในหมู่บ้าน เพื่อเคลื่อนไหวและรวมตัวกันทำกิจกรรมของชุมชน เช่นงานด้านประเพณี วัฒนธรรม งานศพ งานแต่งงาน รวมถึงงานด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรชุมชน เป็นการรวมคน รวมใจของเยาวชนให้ยึดเกาะกัน แต่ยังมีคำถามที่ค้างคาที่ต้องอาศัยความร่วมมือกับคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องในฐานะของผู้ปกครองที่มีความใกล้ชิดกับเยาวชน

ผลจากงานวิจัยดังกล่าวได้สร้างความเปลี่ยนแปลงในระดับที่ใกล้ชิดกับเยาวชนคือ ฐานของครอบครัว จากกิจกรรมที่ 3 ที่สะท้อนให้เห็นถึงการชวนกันมองปัญหาจากภายในตั้งแต่ครอบครัว จนถึงภายนอกคือชุมชน พ่อ แม่ ลูก มีความเข้าใจและต้องการ พ่อแม่ หรือลูก ที่อยากให้เป็น ทำให้มองเห็นภาพความพยายามในการแก้ไขปัญหาและการเริ่มต้นเพื่อขยายฐานการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน รวมถึงชุมชนเองก็พยายามรองรับและให้โอกาสกลุ่มเยาวชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน หมายถึงการสร้างการยอมรับและมีมุมมองต่อเยาวชนที่เปลี่ยนไป วัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงจุดเริ่มต้นในการสร้างฐานของเยาวชนให้กับคนในชุมชนคือ

1. จากเดิมเยาวชนของหมู่บ้านมีพฤติกรรมชกต่อยกันค่อนข้างรุนแรง แม้มีมาตรการของรัฐควบคุมก็ยังคงเป็นปัญหาที่ผู้นำชุมชนเอือมระอา จนกลายเป็นปัญหาที่ไม่อยากแก้ไข ไม่อยากเอาเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วม แต่หลังจากผ่านกิจกรรมมาระยะหนึ่ง พบว่าพฤติกรรมดังกล่าวหายไปเกิดการตั้งข้อสังเกตของชุมชน
2. นอกจากนี้เยาวชนยังเสนอตัวเพื่อทำงานชุมชน เช่นงานศพ พบว่ามีกลุ่มเยาวชนมาช่วยกันบริการน้ำให้แขก และช่วยเหลือเจ้าภาพตลอดงาน

3. เยาวชนเสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดงานแข่งขันกีฬาสัมพันธ์ระหว่างตำบล โดยเสนอโครงการผ่านผู้นำชุมชน
4. กลุ่มเยาวชนที่ตั้งขึ้นเป็นแกนนำในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการชุมชนด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมชุมชน กองทุนชุมชน และงานด้านอื่นๆ ที่ได้รับการร้องขอ

ตัวชี้วัดเหล่านี้เป็นเพียงบางส่วนในการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของเยาวชนให้เกิดขึ้น ซึ่งฐานคิดเหล่านี้เป็นการปูพื้นฐานของการสร้างคนเพื่อเป็นโครงสร้างของการพัฒนาชุมชนในอนาคต

ส่วนที่ 5

ปัญหาอุปสรรค/ข้อเสนอแนะ/ข้อค้นพบที่เกิดขึ้น

● ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อการดำเนินกิจกรรม

โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถแก้ไขปัญหาของตัวเองและสังคมได้ ตอนแรกคณะที่มวิจัยได้ปรึกษาพูดคุยกันถึง การดำเนินงาน ทุกคนพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า ไม่น่าจะยากเย็นอะไร เพราะคิดว่าไม่อ่อนดัดง่าย ไม่แก้ตัวยาก และเยาวชนส่วนใหญ่เป็นลูกศิษย์ลูกหา ลูกหลานของตัวเองทั้งนั้น เมื่อนำสิ่งที่ดีมี ประโยชน์มาให้ทำจะยอมรับโดยง่าย แต่แนวคิดที่ว่ามันเป็นเสมือนความฝัน ตื่นขึ้นมาทำอะไรไม่ ได้เลย จากการสำรวจเยาวชนทั้งหมดในหมู่บ้าน จำนวน 92 คน กลุ่มเป้าหมาย (ที่มวิจัยหมายถึง กลุ่มเยาวชนที่ค่อนข้างประสบปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น) ที่มวิจัยบันทึกไว้ในสมองเพราะไม่ ยอยากเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ จำนวน 21 คน ปรากฏว่าเวทีแรกมีเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม เพียง 77 คนเท่านั้น (เป้าหมาย 92 คน) และกลุ่มเป้าหมายที่อยากให้เข้าร่วม 21 คน มาเพียง 2 คน เท่านั้น

ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ส่วนใหญ่จะประสบกับปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงาน หลาย ๆ ด้าน เช่น

● ด้านการดำเนินงาน

- การเตรียมการมีปัญหา เนื่องจากที่มวิจัยไม่ค่อยมีเวลาว่าง
- การประสานงานระหว่างที่มวิจัย เยาวชน ผู้ปกครองขาดความชัดเจนแน่นอน
- การกำหนดเวลาไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย เพราะเยาวชนมาจากหลายสถาบัน บางโรงเรียนมีกิจกรรมวันเสาร์ – อาทิตย์ด้วย
- ผู้นำท้องถิ่นขาดศักยภาพการเป็นผู้นำ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาเยาวชน
- ที่มวิจัยและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมยังไม่ชัดเจนในการที่จะเคลื่อนงานไปข้างหน้า ไม่รู้ว่าโอกาสต่อไปจะถูกทอดทิ้งหรือไม่

● ด้านงบประมาณ

- การจัดสรรงบประมาณ ไม่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ
- ค่าตอบแทนที่มวิจัยน้อยเกินไป เพราะส่วนมากไม่มีรายได้ประจำ
- เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมน่าจะมีรายได้จากงบประมาณบ้าง จะได้แบ่งเบาภาระในครอบครัว
- การเบิกถอนเงินมีปัญหาเรื่องการเดินทางเพราะที่อำเภอไม่มีธนาคารกรุงไทย ไปถอนเงินแต่ละครั้งต้องเสียค่าน้ำมันรถ 300-400 บาท

- **ด้านทรัพยากรบุคคล**

- ตัวเยาวชนเองยังไม่มีความพร้อมในการกำหนดรูปแบบและแนวทางที่ชัดเจนยังคงต้องอาศัยพี่เลี้ยงคอยเสนอแนะกิจกรรมที่เหมาะสมบ่อยครั้ง
- ทีมวิจัยขาดทักษะการบันทึกรายละเอียดของข้อมูลในเวทีอย่างถี่ถ้วนทำให้ขาดความลึกซึ้งในเนื้อหางานวิจัย
- ขาดผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้มุมมองและวิเคราะห์พฤติกรรมของเยาวชนเพื่อนำไปสู่แนวทางในการปฏิบัติ

- **ข้อค้นพบใหม่ที่เกิดขึ้น**

โครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมบ้านทุ่งโป่งได้เริ่มมาตั้งแต่วันที่ 13 กรกฎาคม 2546 จนถึงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 และโครงการนี้จะไม่ที่สิ้นสุด ทั้งนี้เพราะทีมงานได้ลงมติเป็นเอกฉันท์แล้วว่า แม้จะหมดงบประมาณ หมดสัญญาผูกพันกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำนักงานภาค แล้วก็ตาม โครงการจึงต้องดำเนินการต่อไปเพราะได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่งแล้ว มีระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งกำหนดไว้ว่าจะต้องรับสมัครสมาชิกทุกปี สำหรับผู้กำลังเรียนอยู่ ตั้งแต่ชั้น ป.5 จนถึงระดับอุดมศึกษา สำหรับผู้ที่มีอายุเกิน 25 ปีบริบูรณ์ หรือ แต่งงานแล้ว ต้องลาออกจากการเป็นสมาชิกด้วย ทีมวิจัยจะเป็นที่ปรึกษาโดยตำแหน่งและยังมีอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โครงการจบไม่ได้คือ เยาวชนยังเป็นผู้อ่อนต่อโลก หากไม่มีการติดตามหรือละเลยทำงานไม่ต่อเนื่อง ปัญหาต่าง ๆ อาจพ่นคืนมาอีกก็ได้

ผลจากการจัดเวที 6 เวที ถือว่าเป็นผลสำเร็จไปเพียงบางส่วนเท่านั้น เพียงแต่เป็นการศึกษาวิจัยค้นหาสาเหตุแนวทางแก้ไข ต่อความสำเร็จตามวัตถุประสงค์จริง ๆ แล้วถือว่ายังน้อยมาก จากผลการการจัดเวทีที่ผ่านมาทั้ง 6 ครั้ง สามารถสรุปประเด็นปัญหาแนวทางแก้ไขได้ดังนี้

1. **สรุปประเด็นปัญหาจากเวทีวิจัย**

- 1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาให้ลูกเพียงพอ
- 1.2 พ่อแม่ สอนลูกไม่เป็นใช้อารมณ์ด่าทอมากกว่าชมเชย
- 1.3 ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก
- 1.4 ไม่รับฟังความคิดเห็นของลูก
- 1.5 เยาวชนหลงผิดมั่วสุมสิ่งเสพติด
- 1.6 เยาวชนไม่ตั้งใจเรียน เรียนไม่จบ
- 1.7 ไม่เชื่อฟังผู้ปกครอง
- 1.8 เทียวเตร่กลางคืน
- 1.9 มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- 1.10 มั่วสุมเล่นการพนัน
- 1.12 ลักขโมย

- 1.13 การก่อเหตุทะเลาะวิวาท
- 1.14 คบเพื่อนและถูกชักจูงไปในทางที่ผิด
- 1.15 ขาดความรักความเอาใจใส่จากครอบครัว
- 1.16 ติดสื่อบ่อย
- 1.17 ครอบครัวแตกแยก

2. แนวทางแก้ไข

- 2.1 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เล่นดนตรี กีฬาให้มาก
- 2.2 ตั้งใจเรียน ไม่โดดเรียน
- 2.3 ไม่ควรออกจากบ้านในเวลากลางคืน ควรอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน ดูทีวีรายการที่มีประโยชน์
- 2.4 ควรหลีกเลี่ยงอบายมุขทุกชนิด โดยเฉพาะเรื่องการพนัน
- 2.5 ควรสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว และสามัคคีกัน
- 2.6 ไม่คบเพื่อนที่ไม่ดี นิสัยเสีย
- 2.7 ไม่นอนตื่นสาย ช่วยงานพ่อแม่ตามความสามารถ
- 2.8 ไม่ใช้กำลังในการแก้ปัญหา ใช้ความคิดใช้สมองแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี
- 2.9 ไม่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ไม่ลักขโมย
- 2.10 ชั้นแรกต้องเริ่มจากครอบครัว เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่เด็กและเยาวชนรู้จัก ครอบครัวต้องให้ความรักความห่วงใย ความอบอุ่นและการดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกว่าตัวเองไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก ถ้าเด็กเยาวชนได้ความรักความอบอุ่น ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นคงจะเบาบางหรือหมดสิ้นไปในอนาคต

3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- 3.1 ตัวบุคคล
 - เยาวชน (จากการติดตามสังเกตของทีมนักวิจัย)
 1. มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานดีขึ้น
 2. มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่เกร ก่อการทะเลาะวิวาท
 3. รู้จักช่วยเหลืองานสังคม
 4. ผลการเรียนดีขึ้น ดูจากสมุดประจำและ ป.05
 5. ชอบเล่นกีฬา ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
 6. มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส
 7. เลิกมั่วสุมสิ่งเสพติด
 8. ไม่เที่ยวกลางคืน
 9. ปรับปรุงตัวเอง ไม่คบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี

10. รู้จักเข้าวัดทำบุญ ร่วมงานประเพณีต่าง ๆ

- ผู้ปกครอง (ออกพบปะเยี่ยมเยียน สนทนาในโอกาสต่าง ๆ ของที่มิวิชัย)
- 1. มีความพอใจในพฤติกรรมของบุตรหลาน เกิดความอบอุ่นในครอบครัวมากขึ้น
- 2. พ่อแม่ ผู้ปกครองบางคนได้ปรับพฤติกรรมของตัวเอง เลิกเหล้า บุหรี่ เพื่อลูก
- 3. เข้าใจในตัวลูกดีขึ้น ให้เวลากับลูกมากขึ้น
- 4. อบรมสั่งสอนลูกตามเวลาโอกาสที่เหมาะสม
- 5. รู้จักใช้งานลูกตามความสมัครใจและวัยของเด็ก
- 6. ให้โอกาสลูกในการแสดงความคิดเห็น ถ้าสิ่งไหนไม่ถูกไม่ควร จะแก้ไขโดยวิธีการที่นุ่มนวล ผ่อนปรน ไม่ใช้อารมณ์และจำกัดเวลาเป็นเครื่องตัดสิน
- 7. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานในด้านขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

3.2 ด้านสังคม / ชุมชน

1. ในการจัดงานต่าง ๆ เช่น งานประเพณี งานบุญ งานรื่นเริง มีความสงบเรียบร้อยมากขึ้น
2. ได้แรงงานเพิ่มในการพัฒนาหมู่บ้าน
3. ถนนหนทาง ที่สาธารณะมีความสะอาดมากขึ้น
4. สิ่งของที่เป็นสาธารณะประโยชน์ เช่น ตู้โทรศัพท์ มีความปลอดภัยไม่ถูกทำลาย
5. การประชุมในหมู่บ้านมีเยาวชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นทุกครั้ง แต่ก่อนมาไม่เคยมี

• คำถามที่ตั้งไว้คลี่คลายหรือไม่

สามารถคลี่คลายได้บางส่วน จากการดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดไว้หลังจากจัดกิจกรรมเรียบร้อยแล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มเยาวชนไปในทางที่ดีขึ้น เช่น ความประพฤติ รู้จักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความกตัญญูรู้คุณ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง รู้ถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีของชุมชน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเยาวชนในหมู่บ้านอื่นได้ แต่ข้อสังเกตประการหนึ่งคือเยาวชนเองสามารถสะท้อนปัญหาของตนเองจากใกล้ตัวไปไกลตัวคือมององค์ประกอบแวดล้อมที่ส่งผลต่อปัญหาที่เกิดขึ้น เยาวชนมีข้อจำกัดในเรื่องของการจัดการซึ่งต้องอาศัยองค์กรในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม จึงจะทำให้กลไกที่วางไว้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเต็มรูปแบบ

● ข้อเสนอแนะของผู้ประสานงาน

โครงการ “การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมบ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมเชื่อฟังเคารพพ่อแม่และผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส มีจิตสำนึกรักภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเอง ได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาให้ผู้ปกครองและผู้ใหญ่ได้รับทราบ เยาวชนและผู้ใหญ่ร่วมกันแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน และให้เยาวชนมีกิจกรรมร่วมกันเกิดความรักสมัครสมานสามัคคี

จากระยะเวลาการดำเนินงานนับตั้งแต่ปี 2546 โครงการนี้ได้เริ่มกำหนดรูปแบบการทำงานวิจัยแบบ PAr โดยมีโจทย์วิจัยที่ไม่ใคร่จะชัดเจนนัก แต่เน้นกิจกรรมเพื่อทดลองกระบวนการความเชื่อมั่นในทฤษฎีความรู้ชุมชน ทำให้เกิดผลของงานวิจัยที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้บางประการ ซึ่งเห็นว่าด้วยข้อจำกัดของงบประมาณและกิจกรรมที่กำหนดไว้ยังส่งผลต่อการเรียนรู้ได้อย่าง ผลที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนคือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนที่เข้าร่วมซึ่งมีตัวชี้วัดคือ คนในชุมชน และที่ชี้วัดได้ใกล้ชิดมากที่สุดคือครอบครัว เดิมเยาวชนถูกมองว่าเป็นสาเหตุของปัญหา แต่เมื่อผ่านการพูดคุยและเปลี่ยนอย่างเปิดใจ ทำให้เกิดประเด็นการมองปัญหาที่เกิดในวงที่กว้างมากขึ้นสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างมากขึ้น แทนที่จะชี้ชัดว่าเป็นปัญหาที่เกิดจากเยาวชนเพียงผู้เดียว

ศูนย์ประสานงานวิจัยได้ให้โครงการดำเนินงานมาระยะหนึ่ง พบว่าเจอปัญหาขณะที่จัดเวทีได้ 4 เวที เวทีแรกให้เยาวชนมาพูดคุยกันให้รู้ปัญหา รู้ความคิด รู้ความผิดพลาด หลังจากนั้นกำหนดโจทย์พ่อแม่ว่าต้องการลูกอย่างไร ลูกต้องการพ่อแม่แบบไหน หลังจากนั้นให้พ่อแม่ลูกมาพูดคุยกันและมีกลุ่มเยาวชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ประเด็นนี้มีคำถามที่เกิดขึ้นคือ หลังจากทำกิจกรรมมา 2-3 เดือน พบเงื่อนไขอะไรที่ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหรือเป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่พ่อแม่รับรู้พฤติกรรมของเยาวชน และสาเหตุที่เป็นแรงผลักดันให้พ่อแม่ที่รับรู้พฤติกรรมและสังเกตการเปลี่ยนแปลงของเยาวชน จากประเด็นคำถามที่ต้องทบทวนที่มิวิจัยตลอดเวลาทำให้ได้ข้อสังเกตต่อการดำเนินงานของทีมิวิจัยว่ากรณีข้อมูลเหล่านี้ไม่ได้ถูกวิเคราะห์และสรุปผลแต่ทีมิวิจัยใช้เพียงการสังเกตพฤติกรรมของเยาวชน เช่น “เมื่อก่อนเห็นใช้มือถืออะแต่เดี๋ยวนี้หายไปไหน” เยาวชนบอกว่า “มันไม่จำเป็นก็เลยงดใช้เก็บไว้ที่บ้าน มันสิ้นเปลืองโดยใช้เหตุ” หรืออย่างมีงานชุมชนก็เข้าไปช่วย เมื่อก่อนเวลามีงานศพ ไม่เห็นมีเด็ก ๆ ไปเสริมน้ำเลยนะ ตอนนี้มีมันทำดีขึ้นมาเยอะเท่าที่สังเกต” เหล่านี้เป็นต้น

ข้อมูลบางประการตกหล่นและขาดหายไปเช่น การเข้าร่วมกิจกรรมในโครงการมีส่วนของเยาวชนชาย หญิง ที่แตกต่างกันหรือไม่ แล้วเนื้อหาในการพูดคุยส่วนใหญ่ชาย หญิงจะพูดคุยเรื่องของปัญหาลักษณะใด และเรื่องเหล่านี้มีการปรึกษาคณะกลุ่มใด พ่อ แม่ เพื่อน เป็นต้น ซึ่งทีมิวิจัยจะละเอียดเรื่องเหล่านี้ ยกตัวอย่างเช่น เยาวชนส่วนใหญ่จะปรึกษาแม่มากที่สุดในเรื่องของความรัก การที่มีแฟน แต่ถ้าปรึกษาพ่อเรื่องของการเงิน จะเห็นความแตกต่างของความใกล้ชิดในคนสองกลุ่มนี้เอง ในชุมชนชนบทพ่อแม่ยังให้คำปรึกษาลูกได้ไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นจะถูกถามว่าแล้วพฤติกรรมอย่างอื่น เช่น โทรศัพท์มือถือ การขี่จักรยานยนต์ จะทำให้ได้ข้อสรุปถึงสาเหตุ ปัจจัยเงื่อนไขของ

ปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องถอดรหัสออกมาให้ได้จึงจะสร้างคุณภาพให้กับชุมชนและเยาวชน ส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบแนวทางการแก้ไขให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

การดำเนินงานโครงการได้สำเร็จลุล่วงไปแล้วแต่ยังคงประเด็นที่น่าสนใจสำหรับการทำงานต่อคือ การสร้างแนวคิดของเยาวชนมีจิตสำนึกต่อชุมชนของตนเอง การสร้างรูปธรรมของการยอมรับการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน ประเด็นเหล่านี้เป็นการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับเยาวชน เกิดบทบาทที่ชัดเจนขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ภาคผนวก

ความประทับใจ

น้องเป็นประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง น้องก็ขอสวัสดิ์ น้ำ ๆ ป้า ๆ นะคะ วันนี้น้องจะมาเล่าเรื่องราวละเอียดที่กลุ่มน้องได้ทำ น้องอยู่โครงการ “การพัฒนาศักยภาพเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง” อันดับแรกน้องก็ขอเล่าตั้งแต่ต้นถึงปลายของเรื่องของหมู่บ้านที่ได้ทำวิจัย คืออันดับแรกน้องคิดว่าบ้านไหนก็คงมีปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนเหมือนกันนะคะ โดยเฉพาะในหมู่บ้านของน้อง เยาวชนส่วนมากจะมีนิสัยเกเร แบบทำตัวเองไม่ดีต่อสังคม เช่น แบบผู้ชาย เสาร์ – อาทิตย์ กลับมาไม่ทันเห็นหน้าพ่อแม่ก็รวมตัวกันกินเหล้า บางทีก็ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน พอเพื่อมาชวนก็ไปกลับก็ค้ำมิด ไม่ได้เจอหน้าพ่อแม่ อีกสาเหตุก็น่าจะมาจากพ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกเลย พ่อแม่ทำงานไม่สนใจลูกจนลูกทำตัวมีปัญหา อย่างภาพนี้บ่งบอกจากบ้านน้องคือ บ้านทุ่งโป่ง วัยรุ่นส่วนใหญ่จะทำตัวไม่ดีต่อพ่อแม่ อย่างเช่น พวกกันไปกินเหล้า บ้างครอบครัวอาจจะมีพ่อแม่ทะเลาะกัน ไม่เข้าใจกัน บางทีพ่อกินเหล้ามากก็มาทะเลาะกับแม่ลูกต้องนั่งร้องไห้ดู ทางพ่ออินสรก็ได้มาคุยกับพวกน้องว่าอยากทำโครงการวิจัยเกี่ยวกับเยาวชนไหม กลุ่มน้องจึงได้มาปรึกษากันและได้รวมกลุ่มกันขึ้นมาประมาณ 10 คน เพื่อทำวิจัย ได้จัดมีการประชุมและให้เยาวชนและแกนนำได้รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้หมู่เยาวชนอื่น ๆ ได้เข้าร่วม และก็เชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมด้วย พอเราได้รวมเยาวชนกับผู้ปกครอง กิจกรรมก็ได้ผลทำให้เยาวชนของน้องได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อย่างยกตัวอย่าง เ็นมาเยาวชนผู้ชายจะมาเล่นฟุตบอลกันที่โรงเรียน และยังได้นำเยาวชนไปทำ พิธีกรรมทางศาสนาถึงแม้ว่าโครงการนี้จะสิ้นสุดแต่เยาวชนของเราจะปฏิบัติหรือนำแนวทางที่ได้ไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

การที่มีโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม น้องได้เข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้งไม่เคยขาด จนผลสุดท้ายน้องได้รับเลือกให้เป็นประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง คิดว่าจะทำหน้าที่ให้ดีที่สุด น้องรู้สึกดีใจมากที่มีโครงการนี้ รู้สึกตัวว่าน้องเองและเพื่อน ๆ มีอะไรเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก เช่น มีการยกมือไหว้ผู้ใหญ่มากขึ้น ก่อน ๆ มาแทบจะไม่เห็นทำกันเลย ชอบไปวัดทำบุญกันมากขึ้น กล้าที่จะแสดงความคิดเห็น ช่วยเหลืองานสังคมเมื่อมีโอกาส ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ และที่ประทับใจมากที่สุด คงจะเป็นคำยกยอชมเชยจากผู้ใหญ่ ว่าเดี๋ยวนี้เยาวชนเป็นคนมารยาทดี พูดจาไพเราะมีหางเสียง ครับ/ค่ะ รู้จักทำความเคารพ น้องจะขยายคำชมเชยนี้ บอกกับเพื่อนต่อไป

ในโอกาสนี้ หนูขอกราบขอบคุณ อาจารย์อินสร อภิวันท์สนอง และคณะที่มวิจัยมาก ๆ ด้วย
น.ส.อรพรรณ เตารัตน์ ชั้น ม.6 ร.ร.เมืองปานวิทยา

เรื่อง ขอขอบคุณโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม

เรียน คณะทำงานที่มงานวิจัย

กระผมเป็นหนึ่งในที่เข้าร่วมโครงการและเป็นบิดาของนายอาทิตย์ ด้อนรับ ไม่คิดเลยว่าลูกจะเรียนจบ ม.6 เพราะไม่ตั้งใจเรียน ชอบเที่ยวกลางคืน คบเพื่อนดื่มสุรา แต่พอมีโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมบ้านทุ่งโป่งขึ้นมา ลูกกระผมได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยทุกครั้ง ปรากฏว่าในภาคเรียนที่ 2 ลูกกระผมมีการปรับตัว ขยันเรียนขึ้น เทียนน้อยลง เลิกคบเพื่อนที่ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ผลสุดท้ายก็เรียนจบ ม.6 โดยไม่ติด 0 ติด ร

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายเอนก ด้อนรับ

กราบเรียน คณะทำงานที่มวิจัยทุกท่าน

กระผมขอขอบคุณ คณะทำงานที่มวิจัยทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่จัดโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรมขึ้น นับว่าเป็นประโยชน์ต่อเยาวชนบ้านทุ่งโป่งมาก ทำให้เยาวชนได้เห็นทางสว่างมีอนาคตมีความสุขยิ่งขึ้นกระผมขอขอบคุณมากครับ

ด้วยความเคารพอย่างสูง

ด.ช.ภานุพงศ์ อยู่เย็น

โรงเรียนเมืองปานวิทยา

ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

ขอขอบคุณคณะทำงานวิจัย

กระผมไม่คิดเลยว่าจะเลิกเหล้า บุหรี่ได้ เพราะดื่มมาตลอดเกือบ 10 ปี พอเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความคิดกับลูกๆ หลาน ในโครงการพัฒนาศักยภาพเยาวชน ก็เกิดความคิดขึ้นมาว่า ถ้าเราทำเพื่อลูกได้ ลูกก็คงทำเพื่อเราได้ ผมมีลูกชายกับลูกสาว กำลังเรียน ม.4 และ ม.1 ลูกบอกว่าถ้าพ่อเลิกเหล้าได้เขาก็จะเลิกเที่ยว จะตั้งใจเรียน จะเป็นคนดีของพ่อแม่ เมื่อพูดตกลงกันแล้วกระผมก็ทำตามสัญญา เขาก็ประพฤติปฏิบัติตัวดีขึ้น อีกอย่างสุขภาพของกระผมก็ดีขึ้นมาก

ขอขอบพระคุณมากๆ

ดิเรก ด้อนรับ

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นายอินสร สกุล อภิวัฒน์สนอง อายุ 59 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ป.กศ.สูง

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 115 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054-276259

ตำแหน่งในชุมชน ประธานดำเนินการกลุ่มเครดิตยูเนียนเสริมเศรษฐกิจ ออมทรัพย์

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย หัวหน้าโครงการ ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. ผู้ประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน บทบาทและหน้าที่ ประสานงานกับกลุ่มเครือข่าย
2. คณะทำงานชุมชนคนเมืองปาน บทบาทและหน้าที่ เชื่อมประสานกับองค์กรต่าง ๆ
3. รองประธานสภาวัฒนธรรม อ.เมืองปาน บทบาทและหน้าที่ แกนนำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม
4. กรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร.ร.บ้านทุ่งโป่ง บทบาทและหน้าที่ รับทราบข้อเสนอแนะ
5. กรรมการเครือข่ายออมทรัพย์ บทบาทและหน้าที่ บริหารเครือข่ายให้ก้าวหน้า

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. เป็นอาจารย์สอนโรงเรียนใน ตำบลเมืองปาน 31 ปี
2. จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เครดิตยูเนียนเสริมเศรษฐกิจ
3. จัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง.
4. จัดทำแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจน

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางสาวลัย สกุล แก้วมา อายุ 47 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 246 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054 - 276261

ตำแหน่งในชุมชน ส.อบต.บ้านหมู 1 ต.เมืองปาน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. ประธานกรรมการร้านค้าชุมชน	บทบาทและหน้าที่	บริหารร้านค้า
2. กรรมการกลุ่มแม่บ้าน	บทบาทและหน้าที่	พัฒนาอาชีพให้ความรู้แม่บ้าน
3. กรรมการหมู่บ้าน	บทบาทและหน้าที่	พัฒนาหมู่บ้านร่วมกับคณะ

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. ผู้นำก่อตั้งร้านค้าชุมชนในหมู่บ้าน
2. พัฒนาหมู่บ้านตามหน้าที่ ส.อบต.

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางนงลักษณ์ สกุล แท้มคม อายุ 52 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 89 หมู่ที่ 9 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054 - 276340

ตำแหน่งในชุมชน กรรมการหมู่บ้านฝ่ายการศึกษา

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. กรรมการหมู่บ้านด้านศึกษาวัฒนธรรม บทบาทและหน้าที่ พัฒนาหมู่บ้านอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. ส่งเสริมการกีฬาในกลุ่มเยาวชน

2. จัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางสาวธรรม สกุล เกตุวิรัตน์ อายุ 47 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ป.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 113 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054-276392

ตำแหน่งในชุมชน ประธานกลุ่มแม่บ้าน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. กรรมการเครือข่ายออมทรัพย์ บทบาทและหน้าที่ -

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. จัดหาเงินทุนหมุนเวียนให้เครือข่าย จำนวน 2 ล้านบาท
2. พัฒนากลุ่มแม่บ้านให้เกิดความเข้มแข็ง

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นายคมสัน สกุล อภิวันท์สนอง อายุ 53 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ป.7

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 163 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์

ตำแหน่งในชุมชน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. กรรมการหมู่บ้าน	บทบาทและหน้าที่	ปกครองพัฒนาหมู่บ้าน
2. อส.ปปส.	บทบาทและหน้าที่	ป้องกันยาเสพติดในหมู่บ้าน

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. ประสานงานภาครัฐกับชุมชน
2. นำหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ น.ส.อรพรรณ สกุล เตารัตน์ อายุ 18 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 04-7153781

ตำแหน่งในชุมชน ประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. ประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง	บทบาทและหน้าที่	ดำเนินงานให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์
2. รองประธานกลุ่มเยาวชนอำเภอ	บทบาทและหน้าที่	ดำเนินงานและช่วยเหลือกลุ่ม
3. ช่วยเหลืองานองค์กรชุมชน	บทบาทและหน้าที่	เก็บข้อมูล/ประชาสัมพันธ์

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. จัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง
2. เป็นตัวแทนเขาอบรมเยาวชนระดับอำเภอ จังหวัด

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางบุญเฉลียว สกุล เกตุวิรัตน์ อายุ 54 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.1

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 112 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 01-0261831

ตำแหน่งในชุมชน กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ร้านค้าชุมชน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	บทบาทและหน้าที่	บริหารจัดการกองทุน
2. กรรมการเครือข่ายออมทรัพย์ฯ	บทบาทและหน้าที่	จัดหาเงินทุนหมุนเวียน

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. คณะกรรมการริเริ่มกลุ่มออมทรัพย์
2. จัดหาเงินทุนให้กับสมาชิกเครือข่ายออมทรัพย์เพื่อการประกอบอาชีพ 2 ล้านบาท

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ น.ส.ราตรี สกุล กลบแก่ง อายุ 18 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 57 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์

ตำแหน่งในชุมชน รองประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. รองประธานกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง บทบาทและหน้าที่ ดำเนินงานและประสานงานกับกลุ่มเยาวชน

ประวัติการทำงานในชุมชน

1. ร่วมจัดตั้งกลุ่มเยาวชนบ้านทุ่งโป่ง

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางสาวรัตน์ สกุล ทิสม อายุ 39 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 138 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054-276147

ตำแหน่งในชุมชน เลขานุการกลุ่มแม่บ้าน

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. คณะทำงานชุมชนคนเมืองปาน

ประวัตินักวิจัย

ชื่อ นางสาวศิริวรรณ สกุล วงศ์ไชย อายุ 49 ปี

ระดับการศึกษาสูงสุด ม.6

ที่อยู่ บ้านเลขที่ 149 หมู่ที่ 1 ตำบล เมืองปาน อำเภอ เมืองปาน จังหวัดลำปาง

เบอร์โทรศัพท์ 054-276418

ตำแหน่งในชุมชน เลขานุการกลุ่มเครดิตยูเนียน เสริมเศรษฐกิจออมทรัพย์

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีคุณธรรม บ้านทุ่งโป่ง ต.เมืองปาน อ.เมืองปาน

จ.ลำปาง

ตำแหน่งในทีมวิจัย นักวิจัย ระยะการดำเนินงานโครงการวิจัย 6 เดือน

กิจกรรมชุมชนที่ท่านมีส่วนร่วม

1. คณะทำงานชุมชนคนเมืองปาน

ภาพประกอบกิจกรรม

กิจกรรมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ให้แนวคิดในการแก้ไขปัญหา

กิจกรรมการระดมปัญหา สรุปปัญหาที่เกิดขึ้น โดยใช้กิจกรรมกลุ่มเป็นตัวเชื่อมโยง

กิจกรรมการรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อให้เยาวชนมีจิตสำนึกในความกตัญญู
กตเวทิตา

การเข้าร่วมกิจกรรมตามประเพณีของเยาวชนร่วมกับชุมชน

กิจกรรมการสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพปัญหาจริงในครอบครัวและ
วิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหา

